Ч. 144 (14.667). Львів, субота 3. липня 1937 Оплата почтова uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Лугове Свято у Львові відбудеться

В НЕДІЛЮ 4-ГО ЛИПНЯ 1937. РОКУ.

Програма:

I. В год. 7-ій рано в Луговому Городі при вул. Вулецькій проба вправ.
II. В год. 9.30-ій Полева Служба Божа.
III. Похід вулицями міста Львова і дефіляда.
IV. В год. 3-ій пополудні попис лугових вправ.
Промова голови Великого Лугу.
1) Ритмічні вправи Луговичок до молитви „Боже Великий, Творче Всесильний".
2) Вправи Луговичок вінками.
3) Вправи Луговиків палицями.
4) Ритмічні вправи „Метелик".
5) Мішані вправи Луговиків (-ок).
6) Вправи малих Луговичок і Луговиків.
V. Роздача нагород.
VI. Дефіляда з нагородами.
VII. В год. 9-ій вечором комерс в Українській Бесіді в Народньому Домі при вул. Рутовського, 22.

Загальний Зїзд Великого Лугу.

В понеділок 5-го липня ц. р. в год. 8-ій рано Загальний Зїзд відпоручників Лугів в Народньому Домі при вул. Рутовського, 22.

ПРОГРАМА:

1) Відкриття Зїзду.
2) Відчитання протоколу з останнього Загального Зїзду.
3) Звідомлення з діяльности Головної Старшини й Контрольної Комісії.
4) Ухвала абсолюторії уступаючій Головній Старшині.
5) Вибір нової Головної Старшини.
6) Реферат про цілі й завдання Лугової Орґанізації.
7) Внески.

Шеф польського ґенерального штабу виїхав до Румунії.

Вчора (в четвер) пополудневим поїздом виїхав до Букарешту шеф головного штабу ґен. Стахевич зі своїм заступником ґен. Малиновським і кількома вищими старшинами. Він побуде в Румунії приблизно тиждень.

Червоні достойники за решіткою.

Як подає фінляндська преса, арештовано заступника голови ради народніх комісарів СССР Руджутака, найближчого співробітника голови ради (прем'єра) Молотова.

Крім того за решітку попали: секретар фролівського районового партійного комітету Носков як „ворог народу і троцькіст", що орґанізованим шкідництвом довів до банкроцтва кілька колгоспів, партійного діяча в Морханську Яковлева як „ворога народу і союзника троцькістів", відомого летуна Левоневського та директора одинокої совітської фабрики телефонічних апаратів Маркаріяна зі заступниками. На листу „ворогів народу" попав директор інституту народнього господарства Ляпіс, що пропаґував „контрреволюційні" ідеї Бухаріна.

Над Амуром зосереджуються війська.

Червона армія на манджурському погранничі стоїть у гострому поготівлю; що раз то нові війська приїздять самоходами. СССР мобілізує у Владивостоці усі підводні судна. Довкола острова Сеннуфа, що його заняли большевики, кружляє 5 совітських канонірок, 50 інших суден зосереджено недалеко.

КОНФЛІКТ НАД АМУРОМ У БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Московська преса й офіційні кола стоять на становищі, що острови Бальшой і Сеннуфа постійно належали до СССР, який зрештою не мав там постійної залоги. Японія від двох тижнів намагалася заволодіти островами, щоб її канонірки могли свобідно плавати попри совітський беріг, вести розвідку та занимати інші острови.

Читайте „Діло"!

Незясована програма ОЗН.

З приводу останніх виступів ґен. Галіци в українській справі.

Львів, 2. липня 1937.

Декларація полк. Коца, формулуючи своє становище до всіх справ надзвичайно загально, коротко і неясно, про становище нової орґанізації супроти української проблеми висловилася теж у той спосіб, що українське громадянство ніяк не могло зорієнтуватися щодо правдивого обличчя тої орґанізації. Зараз після тієї декларації ми звернули увагу на величезні сумніви, які може викликувати загальникове признавання „національних окремішностей", „як довго вони не будуть зумисне використовувані, щоб піднімати між нами китайський мур та ґрунтувати ненависть". Що автор розуміє під національною окремішністю та що під китайським муром? Як у ту національну окремішність вміщається українство, як суто політична проблема? Яке місце призначене українцям у державному устрою, не як поодиноким громадянам, але як національно-політичній особовості? Чи шкільний утраквізм у його нинішній формі та реґіоналізм у деяких його відомих проявах це руйнування китайського муру між обома народами, чи може навпаки — здвигання його? Чи ненависть ґрунтує лише ОУН, чи може також такі орґани проурядової та протеґованої преси, як „ІКЦ" і інші „Дзенніки Польські", та такі резолюції, як їх приймали в останньому часі деякі польські орґанізації, що прикривались авторитетом присутніх на даних сходинах і зїздах високих державних урядовців?!

Все це речі, які в наших обставинах і в нашій дійсности мусять бути ясно формуловані, з усіми точками над „і". Тимчасом ОЗН взагалі у національних справах мовчав. Що ОЗН знає про існування українців та української проблеми — ми довідались вперше від ґен. Галіци, голови т. зв. Сільської Орґанізації

ОЗН з його виступів у минулому тижні у Станиславові і Тернополі: промовляти на цьому терені і мовчати про національні взаємини — справді булоб уже неможливо. Однак ген. Галіца, покликуючись на слова полк. Коца, стрaшенно мало у чому доповнив її, зате своєю власною заявою знову викликав дальшу низку сумнівів. Бо і ген. Галіца обмежився до загальників та недосказів.

Однак будучи обєктивними мусимо з приємністю прийняти до відома, що „ОЗН у цілій повноті доцінює вагу української проблеми на південно-східних землях". Добре теж сталося, що почули ми слова, що „польський нарід... нікого не хоче тут виніародовлювати, нічого чужого нікому не відбирає". А проте відразу виринає запит: що треба розуміти під акцією винародовлювання, а що ні, та як національна політика ОЗН дефініює поняття „відбирати"? Як напр. до тієї заяви стосувати стан посідання українського утраквістичного закону та після напр. 1932 р.? Бо чейже історія не розпочинається від нинішнього дня, а польсько-українські відносини спеціяльно обтяжені безліччю невпорядкованих „сервітутів". Однак ген. Галіца сам заявив, що „у слушному часі ОЗН найде (для української проблеми) належну розвязку", а покищо обмежився до ствердження, що над тією проблемою „не переходить до денного порядку".

Таким робом ми дістали лише заповідь, що становище ОЗН до української проблеми буде вясоване. Коби швидше, — якщо воно має у дечому нинішню дійсність змінити. Бо тимчасом саме незясований характер тієї нової польської організації, і то головно щодо її національної програми, причиняється тут, у Східній Галичині, та й на інших українських етнографічних землях, до ще більшого заогнення відносин. Ми привітали спробу консолідації польського громадянства, як політичної передумови, щоби взагалі національна політика рушила з тої мертвої точки, на яку попала від деякого часу, виявляючи капітальні парадокси поміж самим поняттям нормалізації відносин а „дійсною дійсністю". Ми стояли на становищі, що може консолідація польського громадянства усуне аргумент, що „нема часу займатись українськими справами, коли польські справи невпорядковані". Тимчасом від часу першої засадничої декларації полк. Коца зайшли вже деякі факти, які свідчать, що 1) спроба консолідації польського табору у рядах ОЗН не ліквідує внутрішнього польського хаосу, який існує надалі і завжди може доставчати наведений вигідний аргумент, і 2) сам процес тієї консолідації обмежується передусім до притягання елементів зпід знаку ендеції, приймаючи за свою її дотеперішню привичну фразеольогію про націоналізм, єдине право польського народу рішати про державні справи, про польський нарід, як єдиного господаря у державі, фрази про „видирання польському елементові його національних прав". Очевидно, що українці, які мають гірким досвідом угрунтовану нехіть до теоретизування та спіраються на фактах і ділах та на знайомости людей з їхніх діл, не можуть сподіватися добра від такої консолідації польського громадянства, що його на цьому терені проводять пп. Грабики. Чи можна дивуватися українському скептицизмові і песимізмові, коли на чолі тернопільської округи ОЗН стоїть такий п. Відацький, славний із своїх соймових виступів проти українців?!

Тому, реєструючи промови ґен. Галіци не можемо не реєструвати також фактів, які свідчать про те, що хоч ОЗН ще не має виготовленої програми в українській проблемі, проте мовчки потурає протиукраїнській роботі ріжних своїх чільних членів, мовчки потурає протиукраїнській мобілізації польського громадянства, веденій під гаслом „української небезпеки", опертої на фальшах пп. Ромерів. Коли ОЗН дійсно хоче відіграти творчу й позитивну ролю у розвязці проблеми польсько-українських відносин — мусить бути згори рішений на те, що боротьбу треба передусім перевести з польськими тромтадратами і польськими фанатичними ворогами всього українського, тими одиницями, які на превеликий жаль мають на цьому терені найбільш рішальний голос. Річ ясна, що годі вимагати від нас, щоб ми, українці могли погодитись на тезу, що доля українського народу залежна від волі народу польського, єдиного господаря у державі, єдиного у державі рішального чинника. Поминаючи, що кожний нарід кує свою долю сам (засаднича теза, якої ніякий у світі шануючий себе нарід не може зректися), не можемо відступити від засади, що українці це не розпорошені одиниці іншої національности та віроісповідання, але суцільний національний колектив, якому належать з того титулу окремі, природні і справедливі права.

Боротьба за ці права мала ввійти на нові шляхи т. зв. нормалізацією. На превеликий жаль, шляхи тієї нормалізації викривились, перестали бути шляхами, а стали манівцями, та не довели досі до поправи відносин, лише до їх погіршання. Сам цей факт перестав бути дискусійний: і польська і українська і чужинецька преса в один голос стверджують це. Ми хотілиб бачити у заявах провідників ОЗН заповіди зміни на краще. Покищо дістаємо тільки обіцянку, що такі заяви колись появляться.

ік.

—o—

Надірвані фінанси та закордонна політика.

ХАРАКТЕРИСТИЧНИЙ СПОКІЙ КРАЮ. — АНҐЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ВОЄННИЙ СОЮЗ.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 30. червня 1937.

I.

Французька кабінетна криза минулася зовсім спокійно. Всі ті передбачування песимістів, мовляв, упадок Блюма викличе вуличні заворушення, не здійснилися. Французький сенат повалив уряд, не зважаючи на гострі промови ріжних синдикалістичних, соціялістичних і комуністичних провідників, які погрожували, опісля заперечували ті свої погрози, а з тієї інфляції слів вийшов один великий „пшик". Таким робом Франція переживає нині правління урядом „людового фронту" ч. 2, з тою ріжницею, що керма перейшла з соціялістичних до радикальних рук.

Боне, французький амбасадор у Вашингтоні, став у новому кабінеті центральною фігурою: він дістав теку фінансів, а в Парижі розійшлись поголоски, що він привіз із Америки нову фінансову угоду трьох великих демократичних держав. Після господарки Блюма центр уваги пересувається взагалі у сторону фінансів, найбільшого клопоту нового уряду. Які є фінансові пляни того уряду це покищо тайна, яку уряд скриває за вимогою широких фінансових повновластей. Як відомо, не зважаючи на свою найбільшу нехіть резиґнувати з якоїнебудь частини своїх прав — парлямент таки ті повновласти ухвалив: видно, що фінансова ситуація справді незавидна. Боне це відомий фінансист ліберальної школи (очевидячки в модерному значінні) і він має за собою підтримку фінансового французького світу.

До поправи надшарпаних фінансів причиниться мабуть внутрішній політичний спокій у Франції. Думаємо, що не помиляємося, коли твердимо, що той спокій французьких мас дуже прикро вразив ліві провідні соціялістичні кола. Повторилася майже дослівно історія з димісією нині вже покійного президента Думерґа, — бо тоді теж ту димісію край приняв зовсім спокійно, на велике негодування правих партій. Режім III. Республики — хоч про його кінець говорять безупинно ліві і праві крайні французькі кола — видержує, як досі, іспит своєї сили і тревалости. Збіг обставин хотів, що у хвилині, як сенат повалив уряд Блюма, в Сен — Дені перепала виборча листа Доріота, що став на фашистівському становищі, а в маленькому селі на півдні Франції поховали в тому самому дні Ґастона Думерґа, що дня 7. лютого 1934. р. зупинив своєю появою вуличну війну у Парижі.

II.

Другим осередком уваги французького громадянства є міжнародні події. Нові еспано-німецькі пригоди на Середземному Морі витворюють у французів нову хвилю оптимізму. Чим більше італьо-німецьких кораблів на Середземному Морі, тим краще для нас французів — думає французька публична опінія, — бо німецько-італійському крикові завдячує Франція вже майже явний воєнний союз із Великою Британією і демарш американського амбасадора в Берліні, який пригадав, що закон про невтральність, себто припинення достави сирівців з Америки для Німеччини й Італії — може бути застосований у найближчому часі, якщо продовжуватисьме така напружена атмосфера біля берегів Еспанії.

Французька преса від комуністичної „Лімаiте" до роялістичного щоденника „Ль' Аксіон Франсез" ударила в боєвий тон, що французький і анґлійський пацифізм має свої межі і що Франція має достаточну силу, щоб забезпечити свої морські шляхи з Північною Африкою.

Велика Британія і Франція є готові на власну руку завести контролю берегів Еспанії, а воєнні фльоти Анґлії і Франції є сконцентровані до того виступу.

„Ми хочемо вдержати мир — сказав Іден у палаті громад — але не за всяку ціну." Анґлійці говорять коротко, але ясно.

А зближений до Ке д' Орсе французький орган написав під адресою Німеччини й Італії ось такі слова: „Чим більшу світову відповідальність має якась великодержава, тим більше повинна вона вистерігатися бити голосно ногою і кулаком, коли мухи її колять (алюзія до Еспанії). Надто велика чутливість є завжди доказом слабости, а ніколи сили."

У Парижі говорять, що анґльо-французькі фінансові кола вже приготовлюють позичку на відбудову Еспанії.

Але не випереджуймо подій, бо еспанська авантура ще не скінчена.

Юрій Студинський.

Успіхи уряду „людового фронту".

За тиждень від 17. до 24. червня з французького державного банку відплило золото на дальших 2 і пів міліярда франків, так що залишився лише привас вартости 54.859 міліонів фр. Довги скарбу піднеслися з 7.8 міліярдів на 9.2 міліярдів. Покриття валюти золотом зменшилося з 54.92 проц. на 52.80 проц.

ДОРІЖНЯ.

Управа париських водотягів піднесла ціну води з 1.55 фр. на 2 фр.

Найвища французька залізнича рада рішила піднести ціни особових білетів усіх кляс коло 5 сантімів на кільометер, себто на яких 20%.

—o—

День українських півосель

ДЛЯ НАЙБІДНІШОЇ МІСЬКОЇ ДІТВОРИ.

Багато є такої української дітвори, яка не має змоги підчас літніх ферій виїхати кудинебудь на село, на сонце й воздух. Багато є таких дітей, що не маючи підчас ферій шкільної опіки, опинились би без ложки теплої страви та без ніякої опіки й розваги.

Щоб цій безталанній дітворі дати змогу зазнати справжнього відпочинку по цілорічних турботах і праці, Український Комітет Півосель при Т-ві „Українська Захоронка" уладжує і цього року півоселі в цілому Львові для наших наймейших.

Уладження таких півосель вимагає великих грошевих засобів, що про них мусить згаданий комітет сам винстаратись.

Тому хай не буде ніодного українця й українки у Львові, які відмовилиб хочби найменшу лепту на дитячі львівські півоселі. Збірка на півоселі відбудеться вже в неділю 4. ц. м. під львівськими церками і на вулицях міста.

Польща проти поділу Палестини?

Як подає польська преса, у політичних колах Варшави говорять, що польський амбасадор в Льондоні виступив перед британським урядом проти поділу Палестини на дві держави. Наскільки можна вносити з голосів часописів, що стоять близько польського уряду, він боїться, що жидівська частина Палестини буде за мала, щоби приняти більшу скількість жидів з Польщі.

В числі 7—8 місячника „Службовик" за липень—серпень 1937. р. поміщено статтю під наголовком „Піднести мінімум платні склепового персоналу", в котрім наведено неправдиві та шкідливі для моєї клієнтки, фірми „Фортуна Нова" у Львові інформації.

Супроти цього подаю до відома громадянства, що в імени оклеветаної клієнтки доходитиму прав проти редакції „Службовика" на судовій дорозі.

Львів, 2. VII. 1937. р.

Александер Павенцкий
адвокат.

З жидівської преси.

Покращання жидівсько-українських взаємин залежить від жидів.

В „Нашому Пшеглёнді", варшавському органі жидівської сіоністичної організації, що виходить у польській мові — ось як „Хвиля" у Львові — находимо велике інтерв'ю з пос. д-ром Ст. Бараном на тему жидівсько-українських взаємин.

На початку пос. Ст. Баран пригадав прихильне становище українського парляментарного клюбу перед війною у справі рівноправности жидів. Підчас дискусії в австрійськім парляменті в 1906. р. над реформою виборчого права голова українського парляментарного клюбу бл. п. пос. Ю. Романчук поставив внесок, щоби жидів в Австрії признати окремою нацією. Це становище пос. Романчука акцептували тодішні українські політичні чинники в Галичині і при перших загальних виборах до парляменту українці допомогли жидам вибрати трьох своїх послів з Галичини. Українці підтримали жидів тому, бо у своїй боротьбі за національну і політичну еманципацію бачили в національнім жидівськім русі свого природного союзника. Політичні взаємини між передвоєнним національно-жидівським табором під проводом сіоністів з представниками й організаціями українського національного руху були дуже сердечні.

По віднові Української Держави в 1918. р. український уряд з осідком у Львові, опісля в Тернополі, а вкінці у Станиславові признав повну автономію жидам і всім иншим меншинам у краю. Зчерги пос. Ст. Баран торкнувся співпраці жидів з українцями на північно-західних українських землях підчас виборів до польського сойму і сенату в 1922. р. та при чергових виборах у 1928. р. В обох випадках ця співпраця увінчалася успіхами. У теперішньому польському парляменті нема політичних взаємин між українцями і жидами, хоч у багатьох випадках члени цих клюбів голосують згідно, але дієтся це зовсім припадково. Клясичним прикладом було становище Української Парляментарної Репрезентації підчас вирішування законопроєкту пос. Присторової про ритуальний заріз, підчас якого українські посли і сенатори голосували з жидами, виходячи з практичного заложення: нині мені — завтра тобі.

Далі спинився над українсько-жидівськими взаєминами у щоденному життї. Обговорюючи зріст протижидівських настроїв у Польщі ствердив, що він має не тільки расовий, але й господарський підклад. Найкращим доказом масова еміграція польських купців і ремісників з Познаня та Поморя до Галичини і на східні землі, де вони витискають населення з дотеперішних господарських позицій при сильній підтримці польського населення і влади. — Торкаючись господарської проблеми хочу зазначити — говорив посол — що зорганізований природний розвиток українського господарського життя мусить — річ ясна — відбитися на господарському положенню жидівства Галичини, передовсім на селі і в менших містечках. **Одначе підкреслюю, що це не є протижидівське змагання сенсу стрікто, лише господарська еманципація українського народу.**

В економічному життї мусить істнувати засада вільної конкуренції. Такі методи як у Пшитику, Мінську Мазовецькім, Берестю н. Б., Ченстохові і т. д. не розвяжуть жидівської проблеми. На руїнах жидівських громадян ніхто не найде спасення. Спосіб такої розвязки проблеми 3½ міліона населення у краю не лише не людяний, але і не доцільний.

— Чи панове поширюєте це гасло між українським громадянством?

— Так. **На етнографічнім українськім терені Галичини не було ніколи масових жидівських**

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 2

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Зранку товариство розійшлось.

Панок з рушницею у футралі попращав панка без рушниці і його даму. Всіли до саней: ґепіст обіч попутчика, дама у них на колінах, у ногах примістився Фільор.

— Вулиця Совітська, ҐПУ — кинув візникові ґепіст.

Сані помчались — у невідому попутчикові майбутність.

— Федя! Чи скоро вернешся? — запитала дама свого товариша.

— Так, швидко, — тільки віддам його. — Жест у сторону попутчика.

У командатурі ҐПУ звичайна процедура. Один „віддав", другий „прийняв", виставив посвідку. Потім особиста ревізія вязня. Потім якийсь коридор, ряд дверей. Одні з них відчинились. Тапчан, закратоване вікно. Брудні, заблощичені стіни...

А потім довгі години думок, дні і ночі, а може роки... Думок, які розпочались в день Нового Року, та серед яких попутчик дійшов вкінці до висновку, що всетаки „наші шляхи розходяться"...

РЕФЛЄКСІЇ.

Тим „попутчіком" був автор оцих спогадів. Так, дійсно, я їхав до Совітів, як попутчик, як симпатик, свято віруючи, що там твориться нове гарне життя, що там матиму на культурній білоруській ниві широке поле для праці.

Ба! Чейже я чув стільки від своїх політичних приятелів про „велике совітське будівництво", про розквіт науки, мистецтва й техніки у державі диктатури пролетаріяту, про самовизначення народів, які „добровільно" получилися у союз совітських републик, — вкінці (це було для мене, як білорусина, найбільшою приманою), я наслухався стільки про білорутенізацію Білоруської Совітської Републики: про багато субвенціоновані державні театри, про цілу густу сітку шкіл, про високі білоруські школи, про широку видавничу акцію, де наклад книжки обрахований на десятки тисяч примірників...

І так далі, і тому подібне.

Все це перед своїм виїздом я приймав за добру монету. Ті, які критично ставились до мого захоплення, не були всилі переконати мене. Я їхав повний віри у те нове, краще життя, не сподіваючись, що оманні надії так швидко розвіються.

Після свого приїзду на Сов. Білорусь я натрапив на низку урочистих маніфестацій: науковий зїзд, зорганізований Інститутом Білоруської Культури у Мінську, святочне відкриття Другого Державного Театру у Вітебську. Крім того це був період НЕП-у (нової економічної політики), коли була дозволена приватна торгівля, отже не було голоду, а село не було ще сколективізоване та доставляло до міста доскочу харчевих продуктів. Словом, на перший погляд життя носило нормальний характер.

Тому, коли на кільканацять днів перед моїм арештуванням візвали мене до ҐПУ на допит, який мав характер приятельської розмови та не викликав у мене ніякого підозріння, я з радістю відповів на пропозицію старатися за совітське громадянство:

— Якщо це тільки можливе, то з найбільшою охотою! Чейже я на те приїхав, щоби тут жити, працювати, творити...

— Отже в чому річ? Пишіть, товаришу, заяву. У нас іде це швидко. Зараз зателефоную, щоб вам не ставили перешкод...

Справді — за десять днів (так!) я був уже совітським громадянином, а в три дні після того, як дістав громадянство, мене арештували!... Назагал я тішився свободою недовго. Бо до СССР я приїхав 17 листопада 1926 р., а 1 січня 1927 р. мене вже арештували.

Коли я вперше списував свої спомини, то мене запитували часто, чому нічого не пишу про той період часу, який попереджував мою вязницю, та чому не кажу про причини мого арештування. Ті справи я промовчував свідомо. Скажу, чому: мені було просто стидно. Стидно мені було, що я, зрілий мущина, дав себе так наївно, так глупо, так ганебно надути. Я так безкритично вірив у совітську фатаморгану, що навіть аґентів ҐПУ я трактував, як людей гідних довіря, джентельменів, ледви не приятелів...

Протверезіння прийшло надто пізно...

(Продовження буде).

погромів і не було теж ніколи української зорганізованої виразно протижидівської акції. Були справді в деяких місцевостях спорадичні випадки протижидівських виступів поодиноких одиниць, найчастіше у формі биття шиб і ці виступи якнайгостріше осудили відповідальні українські політичні чинники та поодинокі організації, взиваючи ті одиниці, щоби занехали такі вибрики як нестичні і шкідливі для самої української справи. Наслідок такий, що вибрики незорганізованих одиниць скінчилися.

— З того, що пан посол мені заявив, міркую, що можна би знову подумати про українсько-жидівську співпрацю?

— На окреме питання, чи можлива тепер співпраця, очевидно передовсім на політичній площині у Польщі між українцями і жидами відповім негативно. Теперішня хвилина і теперішне підложжа не дають до цього реальної основи, а про майбутність не буду говорити. Зазначу лише, що покращання взаємин у Польщі між українськими і жидівськими політиками в політичній ділянці залежить, на мою думку, передовсім від жидів. Особисто хотів би я поправи цих взаємин.

Алкоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Характеристична еволюція.

Коли „Діло" поставилося прихильно до III. Німеччини з уваги на різку зміну її політики супроти СССР, кермуючись всеукраїнським інтересом, жидівська преса накинулася на нас просто з лайкою. І треба було щойно погромів жидів у Пшитику, Мінську Мазовецькім, Берестю н. Б., Ченстохові та інших місцевостях і присуду смерти на жида Хаскелевича з мотивом засади збірної відповідальности усіх жидів за цей вчинок, щоби жидівська преса змінила своє становище до Німеччини. Клясичним зразком еволюції поглядів жидів супроти нинішньої Німеччини є передова стаття „Хвілі" з 1. ц. м. (ч. 5566), органу галицьких сіоністів п. н. „Непорівнальні міркування", з якої подаємо хід думок і суттєві місця у буквальному перекладі.

Автор згаданої статті пригадує, що дня 1. квітня 1933. р. оголошено офіційний протижидівський бойкот у Німеччині. При кожній жидівській крамниці стояли гітлерівські стійки вважаючи, щоб ніодин німець не купував у жидів. На другий день у „Франкфуртер Цайтунг" появилася коротенька замітка, що у Франкфурті н. м. нестало квітів, не подаючи причин. Щойно пізніше виявилося, що німецьке населення входило потайки задними дверми до помешкань жидівських купців з китицями квітів, щоб таким чином виявити свою приязнь і співчуття. А ось другий характеристичний випадок.

„В Гамбургу мешкала одна жидівка, польська громадянка, яка діставала підмогу від держави з „зимової допомоги". В однім польськім містечку жила її донька у крайній нужді. Тому мама рішила посилати своїй доньці по 5 марок місячно з допомоги 25 марок. Одначе німецька влада впала на слід пересилки грошей „з бідної на девізи Німеччини" до Польщі та ще до того жидівки. Одної днини в помешканні матері в Гамбургу звилися гітлерівці з „Вінтергільфе" домагаючися вияснень. Чесна старушка розплакалася на вістку, що може втратити допомогу. Тому показала гітлерівцям листи доньки, яка благала допомоги в нужді. Гітлерівці пішли на нараду і після того заявили: згідно з постановами „Вінтергільфе" ви повинні жити з 25 марок місячно. Але, що ви мусите посилати своїй доньці 5 марок місячно, не залишається вам нічого іншого, як додати вам цих 5 марок, щоби на ваші потреби по відтягненні грошей на допомогу доньці, залишилося 25 марок згідно з регулямінoм „Вінтергільфе". Орднунг мус зайн".

Німецькі студенти були першими, які захоплювалися гітлерівською ідеольогією. Одначе чи у високих німецьких школах був бодай один протижидівський погром в якімнебудь німецькім місті або містечку? Трапляється напевно часто, що якийсь жидівський психопат або бандит убє чесного німця або теж німецького бандита. Чи з цього приводу доходить колинебудь до актів самосуду над жидівським населенням цілого міста? Або ось у Швайцарії жидівський молодець Давид Франкфуртер убив визначного гітлерівського достойника Ґустльофа, щоби заманіфестувати — як заявив убивник — проти переслідування жидів у Німеччині. Після цього вбивства німецький уряд наказав жалобу, зорганізував величавий похорон з промовами найвищих державних достойників, які присягали пімстити „мученичу кров" Ґустльофа і т. д. Одначе чи тоді або підчас судової розправи проти Франкфуртера в м. Хур спав бодай один волос хочби одному жидові у Німеччині, або чи вибухла десь там якась „збірна відповідальність"?

„А ось недавно гітлерівець застрілив на вулиці жида. Не знаємо, чи застрілив його тому, що був жидом. Досить, що німецький уряд засудив гітлерівця на кару смерти і присуд виконано. Коли німець хоче позбутися жида, видає з цією метою закон. Ніодному німцеві не прийде на думку хапатися подвійної мірки: щоб одним шляхом бігла конституція, що запевняє жидам повні громадянські права, а другим практика щоденного життя, з відбиранням жидам усяких прав, з відмовлюванням їм фактично права до заробітку, з потуранням вибрик в у високих школах, з неінґеруванням у випадках самосуду здичавілої юрби, з не оберіганням жидівських громадян у випадках погрому, признаванням навіть у судових присудах засади збірної відповідальности і караннам інакше за вбивство жида, а інакше за вбивство, що його виконав жид".

Автор вірить, що в Німеччині вернеться дух демократії і громадянських свобід для жидів.

І хоч як воно буде у майбутньому, мусимо вже нині, на тлі випадків в інших краях, ствердити льояльно, що засади правовости в Німеччині не потоптано.

Розумімо це в тому змислі, що закони, введені гітлерівським режімом були справді найгірші, які лише людська думка може собі уявити, але пошанування для цих злих законів обовязувало точно в цілому краю **З двох лих, зі злих законів, але точного їх зберігання, або теж з добрих законів, але зовсім не шанованих ні населенням, ні владою і судами — якщо вже ми мусіли6 вибирати між випадками включно злими — вибрали би ми радше пошанування злих законів, ніж пекло навіть при найкращих законах.** І навіть не хочеться нам вірити, що велитенська більшість цивілізованого світа живе і розцвітає на основі, добрих, людяних та справедливих прав і що адміністраційній та судовій владі навіть на думку не прийде, щоби тим правам можна було виявляти хочби найдрібніше навіть непошанування".

——o——

Українські танки на світовій париській виставі.

Париж, 28. червня 1937.

Український танковий ансамбль, який зорґанізував у Парижі наш земляк п. Петро Стефуранчин, виступає тепер з великим успіхом на ріжних міжнародніх імпрезах, що відбуваються у Франції з приводу париської вистави. Українська танкова ґрупа взяла участь у „Святі Націй" у Ренсі, де окреме признання дістала вона з уст посадника міста, визначного французького політика, п. Маршандо та від місцевої преси, що якнайкраще висловлюється про виступ українських артистів.

Кілька днів тому на принятті в президії міської париської ради, де теж виступили українські танцюристи, наші танки „аркан" та гуцульська „дрібушка" були фільмовані і тепер висвітлюють ті танці в париських кінах. Учора в палаті „Мітіяліте" у Парижі побачили ми знову українські танки в міжнародньому конкурсі, де українські танці добули перші місця в хороводі національних танків Австрії, Болгарії, Вірменії, Греції, Латвії, Литви, Франції, Мадярщини, Швеції і Югославії. Ми оглядали на сцені прегарно виведену „коломийку", „аркан", „гречаники", „голубку" і „запорожця". В українському танковому ансамблі взяли участь панночки Люба Кобрин, Віра Косенко, Надя Дранчук, Іра Ткаченко і п. Леонора Тихада з походження баскійка, яка взірцево гуляла українські танці. Усі личка наших танцюристок гарні, а їх поява на сцені дуже шармантна. Крім того виступають молоденькі танцюристи: Вова Наглюк, Володимир Стасів та пп. інж. Дмитро Гузар, Юліян Держко і Петро Стефуранчин. Музичний супровід спочивав у руках композитора п. Пономаренка. Національна ноша українських артистів є без закиду.

Французькі журналісти висловлюються з великим признанням про ці українські виступи, а ми є раді, що можемо підкреслити такий рідкий, бо вдатний, артистичний виступ українців у Парижі.

Ю. С.

Неінтервенція висить на волоску.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ ПРОТИ АНҐЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ. ДОМАГАННЯ РИМУ І БЕРЛІНУ.

Як відомо, Німеччина й Італія не погоджуються на те, щоби Франція й Велика Британія заступили їх у контролі еспанських вод. З огляду на теперішню ситуацію, вони погодились би на те, щоби договір неінтервенції скасувати, признаючи урядові з Бурґосу права воюючої сторони. На анґльо-французьку контролю вони не погоджуються, бо Париж і Льондон не визнали уряду з Бурґосу, отже є сторонничі.

СТАНОВИЩЕ АНҐЛІЇ.

Райтер та вся британська преса — без сумніву під впливом уряду — остерігають Рим і Берлін, що коли вони не погодяться на франко-британську контролю, британський уряд у порозумінні з французьким застерігає собі вільну руку і право вернутися до стану який панував, заки заключено договір неінтервенції. Але **права воюючої сторони Анґлія ґен. Франкові не признає, доки з Еспанії не заберуть чужих добровольців.** Якщо ні, Анґлія і Франція доведуть до

скасування заборони вивозити зброю до Еспанії

і на цьому Валенсія скористає більше ніж Бурґос, бо сухопутнім шляхом через Францію довіз зброї догідніший.

ПАРИЖ ПРОТИ БУРҐОСУ.

Французький міністр закордонних справ Дельбос виголосив учора перед парляментарною комісією закордонних справ експозе, в якому ствердив, що

положення в Еспанії дуже поважне

та підкреслив повну солідарність Парижа й Льондону. Комісія одноголосно висловила довіря міністрові та

спротивилася проти того, щоб визнати уряд з Бурґосу воюючою стороною,

тим більше, що таке саме становище Анґлії. **Якщо Німеччина й Італія не підуть на компроміс, необхідно знову розглянути справу неінтервенції в цілому та піддати ревізії договір неінтервенції.**

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ОБВИНУВАЧУЄ АНҐЛІЮ.

„Попольо д'Італія" гостро критикує становище Льондону. Добровольців — мовляв — важко усунути з Еспанії, зрештою воно і зайве, бо все одно система неінтервенції не зуміла замкнути допливу добровольців.

Анґлія не є невтральна:

вона висилала добровольців, зброю, літаки й муніцію для Валенсії, в Анґлії вели завзяту пропаґанду, уладжували субскрипції і т. д. Визначні посли та духовні і світські достойники анґажувалися в ту акцію.

Факт, що Валенсія і Москва так охоче приняли анґльо-французьку пропозицію, дискредитує її, — це значить, що пропозиція корисна лише для червоних. Німеччина й Італія робить все можливе, щоби зльокалізувати еспанську пожежу, **Анґлія і Франція не жаліють зусиль, щоби запевнити перемогу Валенсії.**

Економічний огляд.

Поважна реалізація гасла „Свій до свого по своє“.

Здійснення кожного поважнішого гасла вимагає систематичної праці.

Економічне гасло вимагає глибшої економічної свідомости. „Свій до свого по своє“ — це гасло не так просте до переведення, до глибшого реального здійснення.

І не тільки тому, що воно видається декому занадто юнацьке, молодече, а також тому, що воно вимагає впровадження чинника свідомої дисципліни, що вимагає праці над собою як у консумента так і в купця. Від консумента, який має близького на віддаль, але чужого національно купця, що достосувався вже до деяких вимог консумента, щоб перейшов до свого — національно купця, і то такого, що не завжди задовольняє бажання українського консумента.

Купець теж мусить ще більше освідомитись, самообмежитись, бо насамперед повинен форсувати товари рідного промислу, що як відомо, не на 100 прц. задовольняють консумента.

І купець і продуцент мусять дбати про споживачів, про реальне задоволення його потреб. Але й тоді здійснити гасла „Свій до свого по своє“ не зможуть, якщо свідомий український консумент організованим способом не буде переводити цього гасла.

Споживач не може перевести вже тепер стопроцентово цього гасла ,бо як знаємо, наша продукція дає приблизно лише одну двацяту продукції потрібної для потреб нашого консумента.

Що стоїть на перешкоді реалізації нашого гасла про господарську самовистарчальність?

Дехто відповідає: брак грошей, брак капіталів.

З цим згодитись не можна; самі капітали справи засадничо не змінять.

Найбільший капітал — це людина: а) людина творча, б) людина — виконавча, в) людина дисциплінована і свідома.

Якщо в нас знайдуться такі три типи людини, то і капіталів у нас не забракне.

Наші тяжкі економічні обставини вимагають відповідно сильних організаторів, відповідно енергійних виконавців і належно дисциплінованих працівників серед консументів, купців і продуцентів.

Мусить повстати правдива господарська співпраця цих трьох головних чинників нашої суспільної економіки, співпраця оперта на взаємному довірю, якого, покищо, нам бракує.

Як викликати довіря? Довіря можна викликати тільки тоді, коли повстане організована і міцна воля наших консументів, наших купців і продуцентів.

Така організована воля повстане, коли створимо місцеві організації консументів, купців і продуцентів, що будуть спиратись ідеольогічно на одній платформі: на господарському солідаризмі, на ідеї приватної власности, осяяній вищою метою: **„Через кращу службу загалові до добробуту“.**

Конкретно беручи і купці і продуценти повинні, як найскорше впровадити в життя засаду: **„Великий оборот — добрий товар — малий зиск“**; зорганізовані консументи повинні співпрацювати у цій концентрації і збільшенню оборотів, щоб одержати добрий товар за розмірно дешеву ціну.

Купці повинні впровадити для сталих клієнтів-споживачів так звані **касові бони.** Кожний постійний консумент дістає від свого купця касовий бон (при закупі мінімум на 50 сот., насамперед у купців споживчої бранжі). Вкінці кожного місяця ці бони, після підрахунку, споживач повертає купцеві, а купець у залежности від бранжі (й обороту) обраховує відсоток **звороту** (знижки), яка може вагатись від півтора до 10% і більше).*) Він вписує цей відсоток до книжочки цілевих ощадностей (чужих клієнтів втягає до свого спільного, а не індивідуального оекстру). Цим робом наприклад, Пром. Банк отримує на обортовий фонд цілевих ощадностей (або від відсоткових позичок для торговлі) всі ці звороти на рік (або два) і щойно після такого обороту ці звороти повертаються до купця і до консумента.

Така співпраця консументів з купцями і продуцентами (що рівнож у торговельному відношенні є в першу чергу купцями) уможливить: 1) **збільшення оборотів,** 2) **обниження цін,** 3) **повстання купецьких товарових зворотів** (анальогічно до кооперативних зворотів — що рівнож повинні концентруватись щомісяця у своєму банку), 4) **концентрацію заощаджених капіталів** у Пром-Банкові, 5) **забезпечечення готівкових капіталів для розбудови промислу,** 6) **повстання кадрів організаторів і фахівців, яких нам бракує,** 7) **поборення безробіття і нужди.**

Але дуже помилявся би той, хтоб подумав, що автор цієї статті занадто оптимістично дивиться на можливости таких організацій, на можливість глибокої і широкої співпраці поміж консументами і купцями.

Та проте досвід переконав автора, що хоч це праця нелегка, але така співпраця є можлива. Без такої співпраці дійсно поважну реалізацію гасла „Свій до свого по своє“ рахувати ледви чи можна.

Про великий зріст українського промислу й економічної самовистарчальности не може бути мови, якщо його не попередять **систематичні і великі зусилля збірної і скоординованої волі українських консументів, купців і продуцентів,** зусилля що спирались би на засадах господарської солідарности.

Українська Господарська Асоціяція мусить повстати і то спираючись на згармонізовані підставові економічні чинники: Господарську Асоціяцію споживачів, Господарську Асоціяцію купців і Господарську Асоціяцію продуцентів.

З такого типу Господарською Асоціяцією наша кооперація, я певний, легко найшлаб спільну мову, бо ця організація булаб до послуг усіх українських консументів: чи кооперативного чи індивідуального типу.

Інж. Микола Деревянко.

*) Подробиці такої економічної співпраці див. у чч. 6—7. **„Торговлі і Промислу“** за 0. р. у фейлетоні **„Господарська солідарність“.**

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ ЕКСПОРТОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. — „ОБЛИЧЧЯ ПОЛЬСЬКОГО ЕКСПОРТЕРА“ В ОЧАХ ЕНДЕКА.

Як ми вже подавали — в Варшаві відбулась дводенна експортова конференція (21.—23. червня п. р.) „Варш. Дзєннік Народови“ помістив поконференційні міркування З. Ігнатовича (ч. 176). Автор зазначує, що з конференції можна було винести враження, що Польща вивозить уже цінніші товари ніж давніше, що відборцями вже є не тільки близькі держави, але й дальші, що закордон має вже довіря до Польщі, бо пропонує кредит для експорту на 2—3 проц. і що вже є в Польщі свої експортери. Але разом із тим вказано на конференції багато браків у продукції, в обміні та труднощі в експорті з вини самої Польщі (напр. високі кошти транспорту пер анальогіям: перевіз 1 кг. овочевих і яринних консерв з Познанщини до Ґдині коштує 12 сот., а з Ґдині до Шанхаю 18 сот.!). Але автора найбільше болить те, що поміж референтами був **жид і українець.** Справу експорту яєць реферував д.р Ашкенази, а справу експорту живини реферував О. Радловський із Ц. С. „Білянсуючи на плюс корисні структуральні зміни в нашому експорті, не забуваймо — пише п. Ігнатович, — що зміни мусять іти також у напрямі заступлення чужого елементу поляками (п.д. кресленє), який сьогодні іменем Польщі нав'язує торговельні взаємини з закордоном. Інакше структуральні користи не тільки не зрівноважать органічні втрати, але ще й їх побільшать. Зміцнюючи у внутрі Польщі чужий елемент, утруднюємо його усунення, а це скорше чи пізніше необхідне. Заразом ослаблюємо себе, бо звужуємо горизонти відносин **польського купця і** промисловця“...

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЧОТИРИ РОКИ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦ.-СОЦІЯЛІСТІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецька преса відзначила чотироріччя сільсько-господарської і харчевої політики гітлерівського режиму. 29. червня 1933 р. керму цієї політики віддав фірер Вальтерові Дарре. В тому часі сільсько-господарство важко відчувало тягар обдовжень і відсотків, упадок цін, спекуляцію і біржеві маневри, тощо. Вже в р. 1933. появився закон про дідичення, який спинив торговлю землею, здебільша спекулятивну торговлю. Відтак появився закон прохарчування, який знищив панування обіжевих бірж і поставив справу прохарчування на площині вимог національного господарства. На ґрунті цього закону виросли: приписи для вільного ринку і система твердих цін. Врешті закон про німецьке селянство віддав в руки уряду справу творення німецького селянства і вистарчальних селянських господарств.

Цей ряд законів позволив підняти боротьбу за незалежність від закордонного довозу харчів.

А висліди: 1) в р. 1932 треба було спроваджувати з заграниці 25 проц. харчів, а в 1936 р. тільки 17 проц., хоч консумція значно збільшилась; 2) меліораційні й інші заходи дали Німеччині в рр. 1933—1936 нової засівної площі 585.000 га, що відповідає просторові Саршини і страченого в війні північного Шлезвіґу; 3) на селянські оселі віддано в томуж часі 182.000 моргів; 4) спинено шкідливе ділення ґрунтів на просторі 6 міл. га, себто на 5-ій частині сільсько-госп. ужиткової площі.

З гордістю підкреслює ці висліди чотирорічної аграрної політики німецька преса, зазначуючи, що друга чотирорічка повинна бути ще успішніша.

БАСКІЙСЬКА ЗАЛІЗНА РУДА І ПОБІДНИЙ ПОХІД ЕСПАНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

У звязку з побідою еспанських повстанців під Більбао пригадує „Прагер Прессе“, що астурійсько-баскійська провінція дуже багата в залізну руду, якої брак так сильно відчуває Німеччина й Італія. Баскійську руду спроваджували головно Англія і Франція. Підтримка Берліном і Римом еспанської „авантюри“ і теперішній напрям офензиви мають свою вимову — як заявляє „Пр. Пр.“ — коли взяти під увагу теперішню боротьбу за сирівці. Природні багацтва Еспанії мають заступити Італії та Німеччині власні джерела сирівців.

—o—

З нашої кооперації.

III. ВАКАЦІЙНИЙ КУРС РСУК ДЛЯ ПРОВІДНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ КООП. РУХУ.

Третій вакаційний курс Рев. Союзу Українських Кооператив відбудеться цього року в Гребенові в днях 10.—29. VII. На програму курсу складаються такі виклади та імпрези:

Виклади: 1. Кооперація і політика. 2. Суттєві точки кооперативного світогляду. 3. Творець споживчих кооператив в Англії М. Кінг. 4. Характеристика перших Рочдельців. 5. Роля кооперації в нашому нац. господарстві. 6. Скільщина й Бойківщина з географічного, туристичного і етнольогічного погляду. 7. Кооперація в районі ОСК Стрий. 8. Досліди над селом як передумова кооперативного будівництва. 9. Чи ідея раціоналізації селянського господарства збанкротувала? 10. Економічна ситуація в Польщі і у світі. 11. Що нового в кооп. світі? 12. Село Ременів і перша кооператива здоровля. 13. Актуальні питання праці наших кооперативних централь. 14. Конкурсові пропагандивні реферати учасників курсу на тему: 15. Враження з Лісабона. Як прелегенти беруть участь: інж. Ю. Павликовський, дир. О. Луцький, ред. А. Жук, д-р К. Коберський, д-р І. Витанович, ред. Вас. Левицький, члени управ госп. централь і ін.

Імпрези: Прогулька до могили Святослава дня 11 липня п. р. 12. липня: Цілоденна прогулька до скал в Бубнищі. 14. липня: Прогулька до Зелемянки і Тухлі. 16. липня: Прогулька до Сколя і оглядини тартаків Ґредля. 18. липня: Цілоденна прогулька на гору Зелемінь. 21. липня: Цілоденна прогулька на гору Маківку. 24. липня: Цілоденна прогулька на гору Парашку. 27. липня: Цілоденна прогулька до Славська і на гору Тростян 29. липня: Товариський вечір на закінчення курсу.

КОНКУРС НА НАЙКРАЩИЙ ПРОПАГАНДИВНИЙ РЕФЕРАТ.

В рамцях курсу в Гребенові відбудеться конкурс на найліпший пропагандивний реферат на тему:

„Чого нас навчила господарська криза?“

Участь в цьому конкурсі може взяти кожний учасник Вакац. Курсу, за попереднім зголошенням до РСУК (найдалі до дня 8. липня ц. р.). Реферати будуть виголошені перед пленум курсу і віддані прилюдному обговоренню. Оцінку видасть вибрана комісія. Конкурсовий реферат мусить бути в писаній формі, але виголошення його може відбутися і з памяти. Імя автора найліпшого реферату буде проголошене в кооп. пресі, авторові буде виплачена грошева премія у висоті авторського гонорару. Розмір реферату — на 20—30 хвилин часу.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

101 гарматніх стрілів.

Болгарія, Софія. Червень 1937.

Болгарія в останньому місяці з певним зацікавленням очікувала народження (чомусь „обовязково") наслідника престолу. Всюди — в кавярнях, ресторанах, на вулиці і в урядах тільки й розмови було, як про ці очікувані народини. Часто доходило навіть до спору — хто властиво мав прийти на світ божий, княжна чи князь — наслідник болгарського престолу. Аж ось, 16. червня вранці почувся перший гарматній вистріл, який сповіщав, що давно жданий день настав. За першим стрілом другий, третій... двацятий, двацять перший... триста тисяч софіянців завмерло в очікуванні 22-го стрілу.

Буде чи не буде? Син, чи дочка прийшли на світ у всіми любимого й популярного царя болгарів?

Нараз ціла Софія а за нею й ціла Болгарія повними грудьми закричала: „Ура!" — бо... почувся непевний 22. вистріл та за ним і дальші, аж до 101-го, які казали населенню про народження сина-наслідника престолу болгарського царя. За стрілами задзвеніли дзвони й загули гудки на фабриках. Робітники, урядовці, військо, поліція й десятки тисяч населення нараз пішло до царської палати витати царя, царицю й новонародженого наслідника.

В повітрі гуло незатихаюче „ура", на площі біля палати безупинно танцювали національний масовий народній танець „хора", всюди греміла музика. Так з ранку й до пізної ночі цілих три дні. З цілої Болгарії почали їхати делегації й просто населення й все це йшло вільно до палати, щоб там засвідчити свою любов до свого царя й принести згідно з болгарським звичаєм якийсь дарунок новонародженому свойому майбутньому царю. Кожний ніс, що міг — золото, ікони, кріликів, безліч квітів, картини, вели коней, телят і ягнят і т. п. Любо було дивитися, як звичайні селяни в своїх народніх одягах тисяча за тисячою радісно проходили через подвіря палати, витаючи новонародженого й складаючи свої дарунки.

Живий нарід — живі в нього й свої старі традиції й любов до свого царя й наслідника Симеона Князя Тирновського. **В. Ф-ч.**

Пригода українського скитальця.

В КАЛІФОРНІЇ.

Один українець гуцул забрив шукаючи долі без сотика з Ню Йорку аж до Каліфорнії. Підчас подорожі вмів собі давати раду, а зайшовши до Сан Франціско відразу забрався до інтересів.

Як виглядали ці інтереси і як він давав собі раду, пише він у своїм листі до своїх знайомих у Ню Йорку:

Був... а як був, було повно всюди, а тепер десь пропав і нема. Та не пропав, я тепер в Сан Франціско опинився. Ще тому шість місяців як приволікся з Єлльовстовн парку сюди і так остався тут і вже не думаю скоро назад вертатись. Тут інтереси далеко краще йдуть як там у Вас. Я працюю в „ріел естейт", продаю доми і всяку всячину. В січні здав стейтовий іспит і тепер можу в цілій Каліфорнії продавати. Продав уже три доми, обзнакомився з тутешнім кліматом і людьми, а що тут має бути вистава, так я тут остаюся гроші заробити. Вже маю пару десяток у банку і на другий тиждень автомобіль куплю. Вже більше пішки ходити не буду.

Тут українська кольонія дуже маленька. Нема церкви, нема школи, нема одним словом нічого. За те московська кольонія велика, 3 церкви, митрополит і епископ.

У нас тут тепер чудацька погода, один день пече, другий зимно аж страх, а третій мрака, що нiщо не видно. Кажуть, що тут навіть літом і зимно, — от Вам Каліфорнія!

В подорожі з Ню Йорку сюди, я ішов північною стороною на Вестах. Перший „попас" я мав у Клівленді, там був два тижні — й далі на Україну (в Норт Дакоті). Був там 4 дні, оглянув усіх і все. Там горе, люди не мають що їсти.

Дальше по дорозі спинився я в Єлльовстовн парку, був там 3 дні. Приїхавши туди, не маючи грошей, зробив я велику авантуру і парковий уряд гостив мене 3 дні, не в криміналі але в першоряднім готелі. Кожний день пару годин мене возили та показували чудеса паркові, а цього всього я добився — висварившися з одним меншим урядником парку. Він думав що як заведе мене до президента парку, то той мене повісить, а тимчасом він сам дістав нагану, а я був гостем парку 3 дні.

Відтам їхав через Ріно, Невада. Там переночував, а вже на другий день прибув у місто Сан Франціско. Тут мене ніхто не зустрічав, бо й ніхто не знав, що гуцул приїде. Зараз заїхав до готелю св. Рафаїла, де мешкав два місяці, безгрішний.

Тут живе докторова Денис вже від 20 років. Це можна сказати, одна з перших українок. Як жив д-р Денис то було товариство Просвіта і розвивалося; тепер від 4 років усе завмерло.

У нас часами земля трясеться, але й до цього привик. **П. Г.**

Найбільший годинник у світі.

В середній Америці (Мексико) коло стариннього міста маїв, народу, що жив там споконвіку до приходу еспанців, знаходиться найбільший годинник у світі. Як відомо, механічні годиннки появились десь на початку XV. ст. До цього часу вживали звичайно соняшних годинників. Соняшні годинники були вже відомі стародавним вавилонцям та египтянам. Нововідкритий годинник Маїв також належить до соняшних годинників, але з огляду на свою величину, та що до вигляду й значіння, яке він мав у житті народу маїв, заслуговує він на загальну увагу. Устійнено, що цей годинник має вже 1.500 літ та був він популярний серед населення. Для нього він служив за календар, бо жерці, призначені для переведення астрономічних та метеорольогічних помірів, по нім визначали пори року, — зміни в положенні землі до сонця, місяці, кватирі місяця, довжину року й тощо. Сам годинник складається з двох стовпів, поставлених прямовісно на спеціяльній площі, у віддалі один від одного приблизно на пів кільометра. Як у всіх народів, що знали соняшний годинник, рік у маїв був соняшний, починався 6-го квітня (по нашому календарі) і мав таке саме число днів, як і наш рік. Що чотири роки заходив рік переступний — це доводить, що маям були відомі способи докладніших обчислень руху землі навколо сонця. Новий рік святкували маї дуже врочисто. На цих святах головною процесією було проведення першої борозни плугом, що належав до святинь сонця. Тільки по новім році можна було орати в полі та сіяти. 6-го вересня було відповідне свято врожаю — обжинки. Нова знахідка в краю таких далеким від центрів, що ми їх вважали за джерело культури для всього людства, — Вавилону та Єгипту, виказує, що людство розвивалося по всіх просторах самочинно, хоч і подібно.

Пропагандивний рейд іранських купців.

З Мазендерану (іранська провінція над берегами Каспійського Моря) вийшов минулого місяця оригінальний похід. Тамошні купці переконалися, що з кожним днем зменшується поводження і збут товарів. Доми й магазини заповнились аж під стелі ріжнокольоровими диванами й килимами. Щоб поширити продажу диванів на інші краї, іранські купці зорганізували 15-особову експедицію, якої головним завданням було обїхати цілий суходіл. Учасники цієї експедиції дістали пашпорти і візові візи до всіх европейських держав, в яких будуть захвалювати свій товар та заохочувати покупців купувати прегарні дивани й килими. Експедиція виїхала в дорогу, забираючи з собою малих віслюків, що двигають на собі великі белі туркменських і бухарських диванів.

—o—

УРЯТОВАНІ ПОБАЖАННЯ З НАГОДИ УРОДИН.

Німецький воздухоплав „Гінденбург" віз 200 тисяч листів. Як відомо 3. травня Гінденбург відбув свою останню подорож, яка скінчилася катастрофою. Зпід згарищ і руїн повітреплава вдалося видобути 20 листів, на яких залишилися ще читкі адреси.

Зміст тих листів був здебільша торговельний. Але знайшовся теж один лист, який вислав один хлопець із Солінґен до своєї матері у Злучених Державах. Був це лист із побажанням з нагоди уродин.

Нюйорський почтовий уряд доставив цей лист до адресатки, яка з правдивим зворушенням прочитала нескладні, але щирі слова свого сина вислані за посередництвом „Гінденбурга". Цей лист переховує вона тепер як найбільшу дорогоцінність.

При цій нагоді треба зазначити, що американські філятелісти перевели правдиві лови на марки з посилок „Гінденбурга", які мали памятну печатку „Франкфурт—Ню Йорк 3. V. 37 18". Ціна одної такої марки дійшла на філятелістичній біржі у Вашингтоні до 1.000 дол.

—o—

СВ. АНТОНІЙ ПРИ ВІЙСЬКУ.

Святого Антонія за довгу службу підвищено в ранзі, але эпенсіоновано. За часів панування португальців у Бразилії ще на початку XVI. ст. велике значіння надавалося не тільки кількости, але й якости війська, особливо старшинства. Тоді з наказу одного португальського віцекороля записано було на військову службу в ранзі полковника і св. Антонія. Цей святий, розуміється, виконував тільки уявно військову службу, а визначену йому платню переводили по книгах і вона йшла на ріжні добродійні цілі. Та минуло більш як триста років. Недавно військовий міністр Бразилії, переглядаючи військовий буджет щоб його скоротити, натрапив і на позицію, де було зазначено платню св. Антонієві. Тоді видали були такий наказ до армії: „Полковник святий Антоній з Падви за більш як трьохсотлітню службу іменується генералом і записується на лісту пенсіонованих старшин. Про розмір пенсії нема згадки, вона ймовірно з мотивів економії не визначена.

—o—

СМЕРТЬ ЗА КРАДІЖ ТЕЛЕФОНІЧНОГО ДРОТУ.

Центральний китайський уряд видав наказ, щоб усіх людей приловлених на крадіжі телефонічного дроту, що його вживають до проводів і до каблів, засуджувати на кару смерти.

Цей свій наказ мотивує уряд дуже частими крадіжами телефонічних дротів. На дорогах і по полях бушували банди злочинців, що протинали дроти і забирали зі собою цілі звої каблів. Тому теж китайська влада видала такий наказ.

У звязку з тим у Шангаї і Нанкіні виконали вже кілька присудів смерти на злочинцях за крадіж телефонічного дроту.

—o—

МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА РЕКЛЯМИ.

У рамках міжнародного рекламового конгресу, який відбудеться у днях від 5—10 ц. м. в Парижі, зорганізована буде вистава реклями, яка творитиме найкращий перегляд міжнародніх осягів у ділянці пропаганди й реклями. Зокрема будуть підкреслені відділи світляної і радіової реклями. В окремім будинку будуть зібрані европейські й американські видавництва. Оригінальні стійла стануть без сумніву приманою яка буде цікавити поважну групу учасників рекламового конгресу.

—o—

МУРИН ЗАСУДЖЕНИЙ НА 75 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Суд американського стейту Алябама проголосив недавно сензаційний присуд. За неморальний вчинок засудили молодого мурина Гейвуда Петерсона на 75 літ вязниці.

Цей гострий присуд викликав незвичайно палку дискусію в американській пресі, яка в більшості станула по стороні 22-літнього мурина, виказуючи нереальність судового присуду.

В. Шановних Авторів і Дописувачів просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам. Редакція може використати тільки з трудом.

Фінансова і валютова криза у Франції.

Комунікати телеграфічних агенцій займались в останніх днях чимало фінансовою ситуацією у Франції у звязку зі зміною уряду та ухвалою повновластей. Світ довідався, що **експерименти Блюма не повелись**, що їх економічні засновки були фатальні, що створено ще більшу господ. нерівновагу, випорожнено скарб до касового сальда 20 міл. фр., збільшено панічні настрої, підірвано до решти довіря, тощо.

Новий уряд мусить розкусити твердий оріх, бо ситуація, яка витворилась є просто трагічна. **„Фелькішер Беобахтер"** зазначує (з 30. червня ц. р.), що Франція докотилась до стану, в якому Німеччина була перед приходом до влади гітлеризму. Нові повновласти пригадують — пише газета — „колишні німецькі „нотферордпунги", якими хотів тодішній німецький уряд рятувати фінансову ситуацію, побільшуючи ними тільки нужду й експльоатацію мас...

Як бачимо — німці заздалегідь песимістично дивляться на акцію премієра Шотана і мін. фін. Бонне.

Англійська преса **(„Фіненшен Нюс")** шукає знову анальогій з Англією (в 1931 р. коли її валюта заломилась) в **господарському лібералізмі**, якого засади приняв мін. Бонне. Колиб це тільки англійська анальогія була правдива, але і наслідки показались анальогічні до того, що сталось відтак в Англії, то Франція булаб урятована. І так на справу дивляться здебільша в Англії, оцінюючи прихильно заповіджене у Франції спинення соціяльних реформ та твердість, з якою Бонне взявся до уздоровлювання буджету, репатріяції французьких капіталів, тощо. Особливо увага світу сконцентрована на дальшій долі фр. **франка**, якому Бонне хоче позволити спасти до рівня т. зв. **природнього**, не стабілізуючи його, дарма, що деякі фінансові кола ворожили стабілізацію на долішній межі паритету (43 мілігр. золота в 1фр., замісць теперішних 49).

Нема сумніву, що новий операційний плян Шотана і Бонне є теж експериментом у великому стилі та що всякі передбачування його успіху чи неуспіху мають усі прикмети передбачувань, які можуть здійснитись, або ні.

В. Н-вич.

Президент Бенеш їде на Закарпаття.

Коаліційні заступники краєвого представництва, запросили през. Бенеша, щоби відвідав Підкарпатську Русь. Канцелярія президента відповіла, що през. Бенеш відвідає Підкарпатську Русь в першій половині вересня ц. р. та буде гостем губернатора Грабара в його маєтку в Чертежі.

Большевики покидають острови на Амурі.

Як подає щоденник „Нічі-Нічі", большевицькі війська евакуують острови Большой і Сенуфа та зосереджуються коло сіл Константинівка й Новопетрівський, куди приходять нові червоні частини.

ТАСС повідомляє, що заступник наркома закорд. справ Стомоняков передав японському амбасадорові протести проти того, що японські війська обстрілювали совітські канонірки. Японський амбасадор заявив, що совітські канонірки перші почали стріляти, але Стомоняков заперечив це, що Москва буде домагатись винагороди за шкоди.

Вчора Літвінов повторив протест і заповів, що Москва буде домагатися винагороди за шкоди. Він заявив, що СССР відкличе з Амуру канонірки, а з побережа війська, якщо Японія поступить так само та запропонував переговори. Японський амбасадор обіцяв розглянути цю пропозицію.

Переговори ідуть дальше.

ПРОПАВ ЯПОНСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

Передучора плив рікою Уссурі до Амуру японський пароплав „Тсінкай" — тепер не відомо, що з ним сталося, бо його радіостація не відповідає на сиґнали з Харбіну.

—o—

НОВИНКИ.

— **Арештування у Перемищині**. Рано 1. липня ц. р. перевела поліція в самому Перемишлі та поблизьких селах ревізії та арештування серед молодих українських інтелігентів. Досі арештовані: Вітошинський Борис, Полянський Вол., Гоцький Волод., Домарадський Роман всі з Перемишля, Генгало Петро з Бушковичок, Павлик Волод., Павлик Степан, Снозік всі з Бушкович, Демчук Ярослав з Вовча, Масляник з Бушковичок, Стасів Волод., з Кругеля Малого та Барицький з Перемишля. Причини арештувань невідомі.

— **Новий начальник суспільно-політичного виділу**. Міністр внутрішніх справ призначив начальником суспільно-політичного виділу в міністерстві внутрішніх справ Мечислава Скальського, дотеперішнього шефа загального виділу дирекції державного спиртового монополю, делегованого до міністерства скарбу.

— **Новим президентом апеляційного суду** у Львові буде прокуратор львівського апеляційного суду Дембіцький. Кружляють поголоски, що міністр справедливости предложив уже навіть номінаційний декрет до підпису президентові Мосьціцькому.

— **Поправки до законопроєкту про устрій адвокатури.** В останній сесії сойм розгляне законопроєкт про устрій адвокатури, до якого адвокатські палати зголосили низку нових поправок. Між іншим зголошено поправку того змісту, щоби скреслити з листи адвокатських аплікантів тих аплікантів, що не мають ще за собою 3-річної практики.

— **Археольогічні знахідки у Стрийщині**. Український археольоґ д-р Я. Пастернак працював над викопалинами в Добрянах к. Стрия і підчас своєї праці натрапив на курган, в якому знайшов кілька кістяків. Імовірно курган походить з прастарих часів.

— **Виїзд проф. Дорошенка до Канади**. Відомий наш історик проф. Дмитро Дорошенко виїхав у середу 30. ц. м. до Канади, де — як ми вже повідомляли — виголосить низку відчитів з історії України для українців-емігрантів. Проф. Дорошенко залишиться у Канаді майже два місяці.

— **Полекші для туристів і літників.** Міністерство комунікації признало знижки від оплат за білети для осіб, які їдуть у Східні Карпати як туристи і літники: Особи, які від 1. липня їдуть бодай на 7-дневний побут у Сх. Карпати, матимуть 75 проц. знижки від залізничих оплат, але тільки за поворотну подорож. Знижки дістають тільки члени „Ліґи Попирання Туристики". Знижки дістають лиш особи, які їдуть більше як 250 км.

— **Нові поштові агенції відкрили в Жупаню** (Стрийщина), Поляниці (Долинщина), Либохо-

ІЛЬКО БОРЩАК. 2

Відійшов один із наших приятелів.

II.

Прийшла велика війна, Айзенман мобілізований як старшина, спочатку виконував свій обовязок на фронті, потім працював у політичному відділі ґенерального штабу, як дорадник-експерт у питаннях австро-угорської монархії. На цій посаді покійний поруч з Ернестом Дені, якого був улюбленим учнем, був одним із головних руйнників габсбурської монархії і творцем чехо-слов. держави. Свою програму щодо славянських країн Айзенман представив у знаменитій статті „Славянська проблема та европейська кріза" (Лє Монд Сляв, 1917, 1). Тодіж, як Айзенман сам оповідав нам, він пильно слідкував за галицькою справою і власноручно редаґував таємні бюлетени ґенерального штабу щодо української справи в Австрії. Що більше, у літку 1917 року Айзенман, перебуваючи у Швайцарії з політичною місією в імені держав Антанти, робив спробу звязатися з галицькими парляментаріями у Відні, але це йому не вдалося з причин, які вважаємо неможливими сьогодні теж подати. Проте можемо сказати, що Айзенман уважав уже в 1917 році, що австро-угорська держава сказала своє останнє слово і що при її ліквідації Східна Галичина малаб увійти, як частина української держави, до складу демократичної федеративної російської держави (це було вже після першої російської революції).

По скінченій війні Айзенман був призначений радником французької військової місії у Празі, де брав неабияку участь у розвитку франко-чеських взаємин; тоді він стає директором французького Інституту у Празі, роля якого добре відома українцям, що живуть у Празі.

Коли скінчилась війна, чехословацький парлямент, на знак вдячности зробив професорові Ернестові Дені, франц. історикові, що поправді відкрив Франції і всьому заходові минуле Чехії, дарунок у мільйон франків. Дені, великий вчений і шляхотна людина, очевидно нічого не взяв для себе з цих грошей, а заснував за чеський дарунок Інститут Славянознавства в Парижі, відкриття якого під проводом Масарика відбулося в 1923 р. вже по смерти Дені. Друга частина дарунку пішла на заснування при Сорбоні Катедри історії славянських народів (ця катедра носить назву Ернеста Дені). Ніхто, очевидно, не мав більше даних, щоб заняти цю катедру, як Люї Айзенман, що одночасно став ґенеральним секретарем Інституту Славянознавства.

Чим були виклади Айзенмана в Сорбонні — знають усі його слухачі та учні, поміж якими був і наш земляк, письменник Юрій Косач, що студіює на історичному факультеті. Як професор Сорбони, Айзенман виховав неодного молодого вченого журналіста і політичного діяча.

Такі люди, як Айзенман, виняткові навіть у Франції, країні дуже культурній та багатій на здібних людей; отже не дивно, що покійний займав силу посад, на яких міг виявляти своє знання і організаційний талант. Поміж численними своїми посадами Айзенмана для нас гол. значіння мав журнал „Монд Сляв", на чолі якого покійний стояв до кінця свого життя.

Місячник „Монд Сляв", що сьогодні має великий авторитет на заході, заснував Ернест Дені у 1917 році в самий розпал світової війни та російської революції. Цей „Монд Сляв" проіснував недовго, а загинув у 1918 році, жертвою анархії в Росії. Та і за недовге своє існування „Монд Сляв" відіграв неабияку ролю в історії інформації заходу українською справою.

Покійний уже лінґвіст світової слави, Меє видрукував там свою розвідку про українську мову; теж покійний Пер Шаль (1886—1929), високий урядовець, що знав Росію, подав там знамениту розвідку „Українське питання і принцип національностей". З українського боку в журналі брав участь Ф. Я. Савченко, пізніше голова пресового бюра при українській делеґації на мировій конференції, пізніше секретар М. Грушевського в Києві, де видав цінну працю про Емський указ 1876 р.

У 1924. році „Монд Сляв" відновив своє існування. За редакцією Люї Айзенмана та при участи відомого вже покійного публіциста Говена, депутата Фурноля та професорів Леґра (Сорбона) і Муассе (професор академії ґенерального штабу). Цей журнал під організаційним поглядом з Інститутом славянознавства, що має інший орган, фаховий лінґвістичний „Реві де Етід Сляв".

„Монд Сляв" має за своє завдання ознайомити широкі кола заходу з усіма питаннями, що торкаються минулого та сучасного славянських народів. Під цим оглядом програмова стаття, поміщена 1. листопада 1924 р. є документом, що його довго ще будуть цитувати в історії франко-славянських взаємин. „Монд Сляв" був і є органом абсолютно незалежним ні від кого, на чому Айзенман завжди настоював. Інша річ, що становище та зміст журналу, де беруть участь деякі вчені та політики світової слави, зробили з цього органу вельми авторитетний голос.

Для нас, очевидно, найцікавішим є українська частина „Монд Сляв", але авторові цих рядків не личить про це говорити, бо саме цю частину він майже виключно сам заповнює. Крім цього покійний Айзенман нераз робив мені

ої (Турчанщина), Зеленім (Косівщина), Людвиківці (Долина), Ясені (Калущина). Жупане дістане небавом телеграфічно-телефонічну комунікацію.

— **Загострена контроля листів.** З Варшави подають, що поштова влада впала на слід зловживань, а саме ствердила, що з закордону присилають до Польщі дорогоцінні камінi в поштових поручених посилках. Кілька разів у таких посилках ствердили діяманти і т. д. Щоби унеможливити ті зловживання пачкарів, поштова влада подала до відома, що всі підозрілі посилки будуть контрольовані з огляду на те, що предмети в посилках можуть підлягати митній контролі.

— **Львівська хроніка.** Як ми повідомляли, при вул. Романовича згинула А. Кмурович. Слідство виявило, що вона вмерла на удар серця підчас писання листа до своєї сестри. — Ів. Васьків повідомив поліцію, що у брамі при вул. Мартина 9а якась невідома жінка покинула 4-місячну дитину мужеського полу. — Безробітна й безприютна служниця Геновефа Гловач уродила дитину в брамі камяниці при вул. Фурманській ч. 1. Матір разом із дитиною відставили до шпиталя Сусп. Обезпечальні. — При вул. Витовда на Замарстинові вибухло стрільно, що його найшов 13-літній Петро Савка. Відломки поранили важко хлопчину.

— **Краєва хроніка.** Підчас купелі в Сяні к. Сарини пов. Ланцут утопилася підчас купелі 19-літня Єлисавета Пайтлер і Йосиф Зорґштайн, який хотів її рятувати. — 18-літня Марія Гриб з Яремкова п. Рудки вилізла на черешню, щоб завісити страхопуда на воробців. Під нею заломилася галузка і вона впала так нещасливо, що не відзискавши памяти на другий день померла. — Невідомий справник відкрутив шість закруток із накриви на залізнім збірнику світляного ґазу в Станиславові, так що втекло 15.000 куб. м. ґазу. Імовірно був це випадок якоїсь пімсти. — У Надвірній при вул. Шевченка вибухла пожежа в паровім млині Сіндля Візля з Делятина. Вогонь знищив млин до тла разом із машинами й уладженням. Спалений млин мав вартість 28.000 зол. Причина пожежі не устійнена. — Станиславівський воєвода відбув люстрацію в таких місцевостях: Богородчани, Надвірна, Делятин, Ланчин і Коломия.

— **Засуд на Пендрака з Ченстохови.** Ще не минуло два тижні від часу, коли жид Йосель Пендрак убив поляка, Барана, в Ченстохові, а вже 1. липня в ченстоховськім суді почався процес проти вбивника. Як видно, слідство в справі вбивства як і в справі протижидівських заворушень, спричинених вбивством, велося прискореним темпом. Підсудний Йосько Пендрак це анальфабет. Він боронився тим, що вбив Барана стріляючи у своїй обороні, тому, що Баран бив його й домагався від нього грошей на горілку. Пендрак стрілив у хвилині, коли Баран бив його каменем. Поліція зізнала про Пендрака прихильно, а Барана представила як алькоголіка і дегенерата, що сидів 2 роки у тюрмі за напад на поліціянта. Трибунал по півторагодинній нараді засудив Пендрака на досмертну вязницю. В мотивах суд заявляє, що Пендрак не ділав у власній обороні ані в стані афекту. Суд приняв, що Пендрак доконав злочину з премедитацією. Підсудний зголосив апеляцію.

— **Замісць 100.000 запальничок остемплювали тільки 21.** У Варшаві відбулося по скарбових урядах стемплювання запальничок. Одначе власники запальничок не дуже спішились стемплювати свої запальнички, бо замісць 100.000 запальничок, яких на підставі статистики повинно бути у Варшаві, до 12 скарбових урядів зголосилося аж 21 осіб зі запальничками.

— **Малолітня жертва важкої праці.** Тома Луцишин, 14-літн. син Томи й Варвари, наймит Михайла Назарка в Підгірцях п. Рудки працював при добуванні піску з Дністра. Підчас праці натрапив на глибінь і втопився. Трупа топельника видобули аж на другий день. У цій справі ведуть слідство.

— **Посивів за кілька хвилин.** У Ґдині трапився випадок, який на щастя, не скінчився смертю людини. Підчас пересування вагонів залізничник Іван Круфка потручений буфором упав між рейки. Над лежачим залізничником переїхав цілий вантажний поїзд з доволі великою швидкістю. Залізничник упав так щасливо, що ні колеса вагонів, ні грубі висячі ланцюги не вчинили йому ніякої кривди. Залізничник зясовуючи собі справу з можливої небезпеки, приляг сильно до міжрейок і з великого схвилювання зімлів. Його знайшли щойно кілька хвилин по переїзді поїзду зовсім виснаженого. За тих кілька хвилин залізничник зовсім посивів.

— **Равт без жидів.** Підчас побуту румунського короля Кароля II. у Варшаві, президент Мосціцький уладив равт на честь гостя, в якому взяло участь коло 1.000 осіб. Тепер жидівська преса повідомляє, що на цей равт не запрошено ніодного жида, хоч досі в таких приняттях брали завжди участь запрошені жидівські посли й сенатори та представники жидівської религії.

— **Нашийник Марії Антоанети продали на ліцитації.** В Льондоні продали на ліцитації славний діямантовий нашийник, який колись був власністю королеви Марії Антоанети. Цей нашийник купив за 950 тисяч франків магараджа Барнгамба.

— **У Німеччині можна адоптувати тільки діти арійського походження.** У Німеччині проголосили новий закон, який нормує справу адоптації дітей. Адоптувати можна тільки дітей чистого арійського походження і з роду здорові. Крім цього особа, яка схоче адоптувати дитину мусить підписувати зобовязання і посвідку, що знає всі ці вимоги, та що виховуватиме дитину в націонал-соціялістичному дусі.

— **Міжокеанічне получення.** Канадійський міністер комунікації повідомив підчас своєї промови в Монтреалі слухачів про подробиці новозорганізованої міжокеанічної летунської лінії. Пробні лети почалися 24 червня. У Монтреалі кінчать уже будувати спеціяльні канали у пристані, в яких затримуватися будуть странсокеанічні гидропляни. Нова летунська комунікація дасть змогу перебути віддаль Монтреаль-Льондон за 24 години. Найдовший відтинок дороги буде довгий на 240 миль. З Льондону відлітатиме літак кожного дня в год. 8. вечором На другий день у год. 5 попол. буде вже почта в Монтреалю, так, що приблизно получення можна буде осягнути за 24 години. З Монтреалю відлет буде в год. 14 і приїзд до Льондону в год. 8. веч. чергового дня. Літаки забиратимуть 4.000 фунтів почти і 25 пасажирів тижнево, одначе пасажирська комунікація зачнеться трохи пізніше. Нова летунська лінія матиме величезне господарське і стратегічне значіння.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спонтанічні відрухи.

Одушевлення товпи при появі достойника на бальконі, непроглядні маси народу при ріжних протестах і заявах, самочинні вибухи обурення чи одобрення, ба — навіть добровільні складки урядовців на імениновий дар для директора — все це т. зв. „спонтанічні відрухи", в яких спонтанічність мало хто вірить, а найменше ті, що ці відрухи виконують.

Але бувають випадки, що щось — так би мовити — вийде само з себе, вийде з глибини душі, з нетрів щирого серця — одним словом — спонтанічно. Тоді навіть прижмурене око найбільшого скептика випулюється з дива, а буває, що й сльоза захоплення булькне зпід повік.

Бувають такі випадки. Рідкі, бо рідкі, але зате тим більше зворушливі, тим більше повчальні.

Всім відома недавня нагінка волинської ендеції на довголітного волинського воєводу Юзефського. З заїлістю, гідною оборони якоїсь загроженої цитаделі, кидались вони на нього за потурливість супроти українців, деінде на Волині сущих, закидаючи йому вину імпозантного розросту українського життя в його воєвідстві і тим подібне. Вийшов із цього судовий процес, один із кращих, на якім прихильники воєводи доказували, що не є так зле з винародовленням „тутешніх" як ендеки думають, а ендеки твердили, що не є так добре, як собі хтось представляє. Прихильники покликали на свідка статистику вселюдних шкіл, громадських рад і управ кооператив, а ендеки доказували, що по селах чути українську мову, пісню, ба навіть буває і театральна вистава.

Після розправи загальна більшостева опінія поділилася на три части. Одні за, другі проти, а треті в вижиданні.

І тоді зявився спонтанічний відрух.

Ґазета „Волинь" почала замісць передовиць містити чолобитні заяви ріжних волинських організацій, що самочинно виступили за апробатою політики воєводи. Деб це не було: в Любомлі, в Цумані, Клепачеві, Личках, чи інших Буднях — усюди збігся народ і вислав депешу.

Пише про це ендецький „Варшавскі Дзеннік Народови" і трохи за відважно твердить:

„Загально всім відомо, що ніодин з воєводів не дістає стільки чолобитних депеш, що воєвода Юзевскі."

Нам абсолютно невідомо, чи саме воєв. Юзевскі дістає таких депеш найбільше. Може бути — в останніх часах, але чи передтим ніхто не побив рекорду... Тяжко нам сконтролювати, бо реєстр воєводів такий довгий, що це вимагалоб часу з часу.

Але не в тім річ. „Дзеннік" подає на кінці одну з найкращих чолобитних депеш від пожежників славного міста Здолбунова:

„Rada Zdołbunowskiego Oddziału Powiatowego Związku Str. Poż. na dorocznym zebraniu ślubuje Ci, Panie Wojewodo, swoje najwierniejsze oddanie się pracy pożarnictwa w myśl idei Marszałka Piłsudskiego." to

І додає: „Без коментарів!".

Я думаю, що треба!

Депеша є пречистим доказом не тільки спонтанічного відруху, але й кольосальнго хисту авторів депеші переміни міської сикавки на воєвідську кадильницю. **Галактіон Чіпка.**

честь питаючи про інші українські матеріяли, що приходили до редакції цього журналу.

Не буду недискретним, коли скажу, що Айзенман був **розумним** приятелем України, якої справу знав із студій і завдяки своїм великим політичним звязкам у цілій Европі (особисто покійний знав лише М. Грушевського). Очевидно будучи приятелем України французький учений і патріот, не був ворогом ані росіян, ані поляків. Підкреслюємо це, бо в наших колах панує примітивний погляд, що приятель України чомусь обовязково мусить вороже ставитися до народів, з якими Україна мала та має історичні розрахунки. Айзенман вірив у можливість існування української держави, але сильно сумнівався, чи ця держава буде абсолютно незалежна від Росії, точніше він бажав би бачити цю державу в союзі з Росією. Щодо галицької справи, то він уважав під всіми оглядами частину Галичини, заселену українцями — українською і не крився з думкою, що Польща мусить найти модус вівенді з галицькими українцями. Нам точно відомо, що на цю тему Айзенман нераз говорив з найвищими політичними та науковими чинниками Польщі.

Покійний мав глибокі симпатії до Карпатської Руси, де часто бував. Не без зворушення оповідав нам Айзенман випадок, що трапився з ним у цьому краю. Він був раз на службі в селянській церкві, де парох дізнавшись про особу Айзенмана проголосив йому „многая літа", а потім у проповіді говорив про Францію у таких виразах, що французький учений просльозився.

У 1929 році Айзенман мав 60 років і на наш привітальний лист він відповів: „...Я зробив те, що міг, щоб ознайомити моїх співгромадян з українською проблемою, яку досі подавали їм у звіреченому вигляді... Без огляду на те, слідами історичної особи (Вільгельм Оранський І. Б.) я кажу, що продовжатиму цю працю..."

(Докінчення буде).

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ШКОЛА ЖІНОК", комедія на 3 дії Молієра.

Оця Молієрова комедія має незвичайно просту композицію; дія відбувається перед домом, усю інтригу переповідають нам заздалегідь дві особи. Здавалось би, що це не песа, а якийсь моральний трактат; підстаркуватий добродій, що хоче женитися із своєю молоденькою вихованицею ввесь час викладає нам, як треба виховувати дівчину на жінку, щоб оминути зради. Маємо раження, що чули ми вже нераз ці ріжні рефлексії, а проте до одної всміхаємося ще раз, стверджуючи, що ці правди не постарілися.

Ця комедія живе типами. Старий закоханий багатій, що хоче виховати собі ідеальну жінку і молода наївна дівчина належать до постатей з того вічного комедієвого репертуару, що ніколи не старіється — репертуару життя, яке викидає щораз то нові моделі живих манекінів. Уперше ми бачили в такій ролі незрівняного трагіка Ярача; його міміка та деякі жести смішать своєрідним комізмом. Дуже природна, незвичайно спокійна була Г. Малиновська в ролі наївненької. Пресокомічна пара слуг підтримувала настрій Молієрової фарси. **м. р.**

Дописи.

НАДВІРНЯНЩИНА.

„День селянки“ уладила в Надвірній Філія Союзу Українок дня 6. м. м. при співпраці Пов. Т-ва „Луг“ в Надвірній. Хоч день передтим була слота, погода в неділю дописала і на гарно прибранім грищі У. С. Т-ва „Бескид“ зібралось коло тисячки видців. На імпрезу приїхала зі Львова голова Союзу Українок п. М. Рудницька і сен. Кисілевська з Коломиї. Між гістьми була теж наша письменниця Грипевичева, яка саме перебувала на Гуцульщині. Свято почалося Службою Божою якої вислухали учасниці в місцевій старій церковці, опісля пішли походом через місто з селянською орхестрою в Тарновиці Лісної. Кожний відділ обіймав учасниці Союзу Українок і жіночу лугову чету. По дефіляді і промовах в год. 3. пополудні почалася спортова частина. За возом „весни“ розпочала „гагілки“ чета надвірнянських луговичок, що виконала 10 гагілок від старинної „Ворітнищі“ починаючи, на „Синім Дунаю“ кінчаючи. З черги всі відділи луговичок з цілого повіту виконали дуже ефектовні ритмічні вправи „віночків“. За возом „літа“ виступили збірно учасниці С. У. і луговички в числі 264 з ритмічними вправами жнив. Змушували до уваги і надуми, коли до цих вправ станула рядами не лиш молодь, але і старші жінки, газдині, які найшли час та охоту вивчити ці вправи. Неодна з них лишила дитину на возі, а сама станула до ряду. Гідне уваги і те, що в рядах найшлося також старше жіноцтво з гір (Пасічна). Гуцульщина пробуджуеться. В імпрезі взяв теж участь жіночий відділ „Сокола“ з Камінного. За возом „зими“ прийшли обрядові пісні і весільні танці, які виконало жіноцтво з села Гвозда. Коли минулорічний виступ С. У. в Надвірній був несміливим дебютом, то цього року при згідній співпраці з Т-вом „Луг“ імпреза випала дуже поважно і принесла моральний та матеріяльний успіх.

„Свячене у Грабівці“, підгірській закутині надвірнянського і богородчанського повіту, де кінчаться всі дороги так що дістатися туди можна тільки вбрід через Бистрицю, а проте закутині найбільше національно свідомій в цілій Надвірнянщині, згуртувало у дні 16. м. м. поверх 400 осіб. Простора театральна саля „Просвіти“ не могла помістити всіх учасників і тому вставлено два ряди столів ще на дворі біля читальні. Свято уладили всі місцеві організації, а саме: „Просвіта“, „Луг“, кооператива. Душею свята був голова кооперативи п. Матківський. Поблагословив свячене місцевий о. парох крил. Ліновський і виголосив відповідну промову згадуючи страшне поневолення на Сов. Україні. Їх долю зі споминів очевидця змалював присутним українець зпад Дніпра Петерс, загріваючи молодь „Лугу“, щоби була готовою визволити братів зза Збруча з кайдан. Привіт іменем Пов. „Лугу“ у Надвірній склав делеґат д-р Банах, вказуючи підчиненому відділові у Грабівці на символічне значіння портрету полк. Богуна на Луговім Прапорі, що його посвятить на красвім Луговім Зїзді 4. липня ц. р. Співав хор луговиків. Свячене було без алькоголю. Це перше спільне „свячене“ у Грабівці залишило гарні спомини.

КАЛУШ.

Переломові хвилини в т-ві „Сокіл“ у Калуші. В зимовому сезоні йшла підготовка до іспиту а саме: з історії України, з господарства, з природи, з географії, з основ сокільства, вільноручні вправи і вправи. Дня 24. квітня ц. р. відіграв драматичний гурток при т-ві „Сокіл“ виставу п. н. „Заколот“ Я. Коцебуе з дуже добрим моральним і матеріяльним успіхом. В неділю 9. травня ц. р. відбулося величаве закінчення чотиромісячного курсу навчання і виховання вишколу Молоді при т-ві „Сільський Господар“, „Рідній Школі“ і „Сокіл“ у Калуші. В програму цього дня ввійшла торжественна Служба Божа, принагідна проповідь та іспит першого самоосвітнього курсу навчання і виховання Вишколу Молоді. Курс покінчило 8. змагунів і 11. змагунок з дуже добрим поступом, а 20 змагунів і 29 змагунок з добрим поступом. На загал рівень відповідей був високий, слідно було солідне опанування наукового матеріялу й зацікавлення викладами. Одночасно молодь відспівала пісню „Єднаймось діти України“. На дальшу програму склалися реферати і декламації. На закінчення іспиту д-р Сохацький підкреслив вагу такого іспиту і науки взагалі. Опісля дир. Доборський вручив посвідку з покінчення курсу 40 змагункам і 28 змагунам та відспівано сокільський і національний гимни. На подвірі Народнього Дому відбулася після іспиту спільна фотографія прелеґентів і змагунів. Опісля перейшли всі до великої салі „Нар. Дому“ і тут відбулося скромне свячене. Акту посвячення довершив о. кан. В. Тисовський і висловив своє вдоволення, що Калуш врешті зорганізував свою молодь. До столів засіло 68 змагунок і змагунів та 150 осіб старшого громадянства. По промовах присутні склали на фонд „освіти селянки“ 9.20 зол. Після свяченого відбулися товариські вечерниці, які пройшли серед веселого та бадьорого настрою. Слід згадати, що дня 23. квітня ц. р. відбувся у салі Нар. Дому сокільський попис з дуже гарною, різноманітною програмою, в яку ввійшли хорові продукції, діточі вправи віхами, вільноручні, вежі, вправи на коні, вправи дручком та інші. П. Ткачуківна відспівала при фортепіяні дуже мило три пісні, за які публика нагородила її рясними оплесками і квітами. Несподіванкою вечора був танок укладу п. О. Ткачука. Останніми часами т-во „Сокіл“ у Калуші стало осередком життя та проявляє живу діяльність, виказуючись з організацією на повіт. Дня 7. м. м. відіграв драм. гурток т-ва „Сокіл“ пєсу „Заколот“ з дуже добрим успіхом в Підгорках, а дня 13. м. м. виступав принагідно з вправами на фестині сирітського захисту в Калуші. Старшина т-ва докладає всіх сил, щоб оживити т-во і старається сповнити бажання молоді. Заведено відбиванку, дручок на вільному воздусі, плавання, змагання у плаванні на човні, намічено прогульку до Галича та участь в Окружному Сокільському Здвизі в Долині. Щасти Боже в щирій праці!

ГОРОДЕНЩИНА.

Доки буде винятковий стан у Сороках? В Сороках коло Городенки проводить тепер комасацію. І хоч нарід розуміє добре вагу цієї ділянки, але чомусь інстинктовно кілька років боронився перед комасацією. Одначе „спреняисти комісаж земскі“ переміг. І пішла робота повним ходом. Комасацію переводить, але не свої, лише чужі люди. Надійшли латинські Зелені Свята. До інжинірів зїхалися їх жінки, щоби на святах осолодити своїм мужам хвилини їх відпочинку. У городі біля їх дому почалася широка забава. Напитки додавали духа і розвязували язика. Але і тут не обійшлося без „пеха“. Серед найкращого настрою забави впав — мовляв — з вулиці камінчик і вдарив — здається — одного з них в чоло, але якось так щасливо, що ніхто не має ніякого знаку на чолі. Наслідок цієї „історії“ такий, що один з розбавлених „героїв“ вилетів на вулицю і побив невинну людину, що попала під руку. Опісля те саме стрінуло і другого хлібороба, що йшов дорогою. Про напад донесено поліції, а вона арештовши напасників, віддала справу до Коломиї. І вислід такий, що коломийське староство наказало селянам Сорік ставити біля домівки інжинірів сильну стійку, а саме в день по 2-ох, в ночі по 4-ох людей. Тепер вже спокійно можуть приїздити до інжинірів не тільки їх власні жінки, але навіть і їх тещі. Не зважаючи на важку працю бідні люди замісць спочити, мусять кожної доби посилати варту 6 людей. Дня 9. червня ц. р. їздили до староства предстанвики села просити, щоби звільнило їх від варти. Та це за „поважна“ справа, щоб так скоро рішати. Отже „хлоп морес знає“, коли пан в саді гуляє.

ЛОДЗЬ.

Академія в память Отамана С. Петлюри в Лодзі. Заходом місцевого гуртка українців емігрантів уладжено при співучасти заточенців дня 6. м. м. скромну святочну академію в память Отамана Симона Петлюри. В битком наповненім майже самими українцями православнім храмі відправив о. М. Борецький в асисті о. Струкова й о. Кузьмина панахиду в українській мові в год. 12.30. Співав теж церковний хор. Панахиду розпочав о. Борецький зворушливою проповідю. В год. 5. пополудні в салі польської УМСА почалася академія рефератом, що його виголосив голова відділу У. Ц. К. полк. Іван Нагнибіда. В свому одногодинному рефераті зясував він всі важніші події з боротьби за незалежність Української Держави підкреслюючи заслуги Отамана С. Петлюри. Референта нагородили присутні рясними оплесками. Опісля 12-літня дівчина, Маруся Федорівська з чуттям віддеклямувала: „Остання жертва“, „Дума про Отамана“ та „До українця-емігранта“, за що теж публика нагородила її голосними оплесками. Вкінці мужеський хор з Варшави під управою полк. Сергія Сологуба відспівав незвичайно гарно кілька пісень, як: „Та забіліли сніги“, „Коли Ви вмирали“; „Ой горе тій чайці“, „Червона калина“; „Слава, слава Отамане“, закінчуючи академію народнім гимном. Академія залишила між присутніми незатерте враження.

КОЛОМИЯ.

Річний попис елевів Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Коломиї відбувся 15. м. м. в салі „Народн. Дому“ і пройшов з повним успіхом. Програма була багата, різноманітна, добре підібрана і солідно підготована. На програму зложилися: фортепянові продукції елевів, скрипковий дует і квартет, скрипкові соля, орхестра та вкінці сопранові сольоспіви. На фортепіяні виконали елеви твори: 1) Бортксвича: Малий мандрівник, Малий циган, мазурка; 2) Нижанківського: Староукраїнська пісня, коломийка й Івась грає на чельо; 3) Ґріга; 4) Бетовена; 5) Шумана; 6) Шуберта та ін. ших. Елеви фортепіяну крім Новодворського, Фідлєа Ст. і Ковалева Л., це здебільша учениці гімназій Р. Ш., як: Михайлів Д., Мусянович Евг., Яремич Ол., Недільська Н., Шипайло Л. і Коссак Л. Всі вони добре вивязалися зі свого завдання. Прилюні, що цим разом виповнили салю вщерть, своїми рясними оплесками давали раз-у-раз вислів захопленню і вдоволенню. Від часу піврічного попису можна завважити поступ у грі на скрипці елевів: Бавмгартена К.; Райса М., а дальше Коссака М. і Недільського З. На окрему згадку заслугує Фреліх Фр., що самопевно і чисто відіграла на скрипці: Бетовена романсу ф-дур. Зовсім удатно вийшов скрипковий квартет Гельмесбергера „Тарантелля“, що його виконали: Онищук, Острук, Стефанів і Свєнти

(при фортепіяні Л. Шипайло). — Найкращою скрипковою продукцією, а одночасно кульмінаційною точкою попису було скрипкове сольо: Сарасате „Циганські мельодії“, що його відіграв Свєнти Е. (при фортепіяні проф. О. Лагодинська), даючи і цим разом докази своєї величезної техніки. Публика очарована грою, мала ілюзію концерту і бурею оплесків хотіла змусити скрипака до наддатків. Ілюзію концерту, а не попису, підтримували ще два сопранові сольоспіви. Ірина Николишин, дипльомована абсольвентка вищої музичної школи у Львові, відспівала Бамберга „Індійську пісню“ в супроводі скрипки і фортепяну, а відома публиці вже з піврічного попису Оксана Николишин — Шуберта „Серенаду“ та Шопена „Жаль“. Вкінці орхестра відіграла Дворжака „Гумореску“ під управою директора Р. Рубінгера і закінчила попис, що залишив у присутних дуже гарне враження та милий спомин. Слід зазначити, що чужинці, хоч мають свої місцеві музичні школи, горнуться до Українського Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Вони дають тим самим найкращий доказ, що наш Музичний Інститут стоїть на належній висоті свого завдання. Побажанням було би, щоб і свої, покищо невиявлені музикальні і співацькі таланти, користали з істнуючої культурно-музикальної станиці в більшій скількости, дорожили тією рідною інституцією, що високо держить український прапор та своєю моральною і матеріяльною піддержкою причинювалися до щораз кращого її розвитку.

В. М

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗОЛОТІ ВОРОТА, Історія Січових Стрільців 1917—1919 з 198 світлинами й 11 схемами. Львів 1937. В-во „Червона Калина“. Обгортка й ілюстраційна частина Івана Іванця. Колірова обгортка П. Ковжуна. Зміст: І. Кедрин: Вступне Слово. В. Кучабський: Передісторія С. С. Ген. М. Безручко: Від Проскурова до Чорториї. Полковник Евг. Коновалець: Спомини й уваги. Іван Шендрик: Бібліографія творів С. С. і про С. С. Стор. 396. — Ця книжка, це довгожданні „Золоті Ворота“, яких історія тягнеться від ряду літ. Вона появляється у зміненому, а проте завжди ще імпонуючому вигляді. це одна з найкращих книжок, які у нас за останні роки появилися і під технічним оглядом і щодо свого значіння, як історичний документ. Увесь матеріял — суто історичний та торкається славного минулого Січових Стрільців, того українського війська, яке золотими буквами вписалось до книги відродження української нації.

ЖУРНАЛИ.

ЗАПИСКИ НАУК. Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА, ТОМ CLV. Праці фільольогічної секції за редакцією Василя Сімовича. Львів 1937, ст. 370. Зміст: Степан Смаль-Стоцький: Питання про східньо-словянську прамову. — Кирило Студинський: Карел Ербен і Яків Головацький. — Філярет Колесса: Формули закінчення в українських народніх думах у звязку з питанням про наверствування дум. — Михайло Тершаковець: Нові Копітаріяна. — Іларіон Свєнціцький: Мовні ознаки памяток українського письменства домонгольської доби. — Ярослав Гординський: Станіслав Виспянський і Україна. — Агенор Артимович: Потенціяльність мови. — Василь Сімович: Про поголосне українське „л“. — Лука Лупів: Август Харамбашич і Тарас Шевченко. — Іван Панькевич: Відношення південно-карпатських говорів української мови до всіх інших українських говорів, і передовсім до південно-карпатських. — Теоктист Пачовський: Відгуки Животи Сьвєнтих П. Скарґи і в „Четьїх Минеях“ Дм. Тупталенка. — Іван Зілинський: Взаємини між українською та польською мовою. Ярослав Рудницький: У справі девербативів із наростками „-ище“ „-нсько“ у словянських мовах. — Василь Лев: Іван Франко та польські позитивісти. Некрольоги: Агенор Артимович. Володимир Перетц. — Рецензії на праці В. Перетца, Папачека, Ляцького, Янова, Бидецького, Брікнера, Кшижановського, Яворського, Возняка, Савченка, Полоцького, Ст. Смаль-Стоцького, Кухарського, Робертса, Реймонда, Люкаса, Фокса, Чаплі; М. Рудницького, Сімовича, Р. Смаль-Стоцького, Грунського, Ковальова, Рабея, Оссовського, Штібера, Геровського, Кміта, Маковецького, Нандріса, Куриловоі, Добрянського, Фальковського, Пашницького та Є. Ю. Пелєнського.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Жовква липень 1937. Р. XL. Ч. 7.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відвідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

3. VII. Трафіка пані генералової.
4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефаника).
6. VII. Муравлі.

Театр прийме 3 молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:

2. VII. Під кураторією.
4. VII. Довбуш.

З Надвірної їде Театр до Виткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Субота, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Неділя, 4. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вальс" із Віллі Форстом.
АТЛЯНТИК: „Король прошаків".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у касині", „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317".
КАСІНО: „Шифра ч. 77".
КОПЕРНИК: „Данило Бун" (Джордж О' Браєн), „Кохай і не плач!"
МАРУСЕНЬКА: „Закаменілий ліс" „Поспіхне подружжя".
МЕТРО: „Багряний цвіт", „Їх ночі".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Дінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: нечинний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Пімста Джова Ельмана" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.
ТОН: „Легія затрачених".
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 3. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні молоді, 20.00, 21.00, 22.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Фортепіян, 21.20 Муз. пародії; 22.30 Циган. музика; ВІДЕНЬ 16.25 Хор, 19.25, 20.00, 21.00 „Весна" опер. Штравса, 21.40 Бетовен, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 пл., 19.00 Розр. музика; 22.30 Соната ес-дур Гайдна; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 Мадяр. нар. пісні з циган. орх.; МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.30 Розр. музика, 23.00, 24.00 Танкова музика; МІНХЕН 13.15 Концерт орх., 14.20 Розр. музика, 15.20 „Муз. листівки", 18.00 Вес. музика, 21.10, 23.00—24.00 Танк. музика, ПРАГА 12.35 Концерт, 15.10 Остан. пробоєвики, 19.15, 20.00 Розр. музика, 22.35, 23.00 Джезова музика, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15 Спів. реч., 17.00 Легка музика, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Сила долі" оп. Вердія, 24.00 Танкова музика.

Неділя, 4. липня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Муз. орх.; 14.00 Славні дириг. і Гельґе Розвенґе (тенор); 18.00 Розр. муз.; 19.20 Камер. муз. (Моцарт. Гайдн); БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 18.50 19.00 Конц. жіночого хору, 19.50, 20.00 Концерт орх. корол. гвардії, 21.40, 22.00 Концерт рад.оорх., 22.45, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт опер. орх., 15.30 Концерт циг. орх., 17.55, 18.00 Танк. музика; 19.15 Мадярські пісні. 20.10, 21.00 Муз. комедія; 22.00, 23.00 Концерт орх. будапешт.; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Концерт орх., 12.55 Розр. концерт, 15.30 Давня камер. музика, 17.40 Муз. куток. 19.30 Спів. речіт., 20.00, 21.00 Радіопопурі, 22.45 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Легка музика на орган., 14.30, 15.10 Твори Шопена у вик. Генр. Штомпка, 15.10 Концерт дутої орх., 16.00 Розр. концерт, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 21.00 Плити, 22.30, 23.00, 24.00 Орх. Бунда танк. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Ева" оп. Легара 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Ріголетто" — оп. Вердія; МІНХЕН 12.00 Розр. концерт, 13.00 Недільн. концерт, 20.00 21.00 Вес. опер. музика, 22.30, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.00 Концерт орх., 20.55 21.00 Концерт з наг. амер. нар. свята; РАДІО ПАРІ 11.30 Речіт. орган., 12.30, 13.45 Концерт орх., 13.15 Спів. речіт. 15.00 Вокаль. концерт, 20.15 Спів. речіт., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.30 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.30 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 3. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з пл.; 7.00 Ранш. денник; 7.10 Авдиція для новобранців; 7.35 Музика з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Хлібороб. скринька; 12.25 Популярн. концерт; 14.00 Концерт бажань; 14.53 „Наша програма"; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Вес. авдиція для дітей: Кошик сміху; 16.30 Концерт солістів, спів, муз.; 17.00 Орх.; 17.50 Ежів і долина Сероги" гутірка; 18.00 Суспільна гутірка; 18.05 Пфіцнер — пл.; 18.25 Актуальна гутірка; 18.40 Завтрш. програма, 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка музика, 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Авдиція для поляків за границею: „Остра Брама"; 20.45 Вечірн. денник; 20.55 Перегляд хлібороб. видавництв; 21.05 Хор ревелерсів; 21.35 Поет. новини; 21.50 Китиця мельодій Беванського; 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, метеорол. комунікат, огляд преси; 23.00 Іпполітов Іванов: Кавказькі нариси — пл.; 23.10 „Боксер і поет" монол.; 23.20 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Орх. концерт.

Неділя, 4. липня 1937.

8.00 Сигнал часу й пісня, 8.03 Раніш. денник, 8.15 Авдиція для села; 9.00 Регіон. трансмісія з Хелмна; 11.10 Трансм. з Лісвова, 11.57 Сигнал часу; 12.03 „Літній день" муз. поранок; 13.00 Гутірка; 13.10 Фрагм. концерт з Півн. Америки; 13.40 Розр. концерт, 14.40 Гумореска А. Новачинського, 15.00 Авдиція для села; 15.45 Гутірка; 16.00 Нар. капеля Дзержановського, 17.00 Театр Уяви: „Очіпчини"; 17.30 Репортаж з життя.18.00 Підвечірок при мікрофоні; в перерві ок. 18.55 „В манджурському кітлі" фейл.; 20.00 Концерт солістів; 20.35 Львів. спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірн. денник; 21.00 „Під дахами Варшави" вес. авдиція, 21.40 Спорт. вістки, 22.00 Скрипк. речіт. С. Гольдберга; 22.30 5 пісень з форт.; 22.50 Останні вістки веч. денника, метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·23, 89·80, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 291·07—289·35, Франки фр. 23·67—23·53, Франки швайцарські 121·25—120·45, Фунти англ. 26·2.—26·06, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·30, Кор. дан. 117·04—116·20, Кор. норв. 131·73—130·75, Корони шв. 135·13—134·15, Лири італ. 23·60—28·80, Марки фінлянд. 11·60—11·30, Марки нім. 133·50 — 131·50, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·08—25·85, марки нім. срібні 142, 140.

Акції.

Банк Польський 99·50, Цукор 18·25. Лільпоп 46·—. Стараховичі 28.

Тенденція вдержана.

Папери.

Інвест. 1 ем. 64·00, 2 ем. 64·75, серія непот. 5 проц. поз. конвер. 59·50, 4 дол. 37·50, 37·00, консолід. 53, 53·15. 51·88, 52·00, 2 ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 30. червня 1937.

Пшениця одностайна черв.	28·25—28·50
Пшениця збірна червона	27·25—27·50
Пшениця одностайна біла	28·00—28·25
Пшениця збірна біла	27·25—27·50
Жито шт. І.	25·27—26·00
Жито шт. ІІ.	25·50—25·75
Ячмінь одн.	24·75—25·00
Ячмінь на мл.	23·25—23·50
Ячмінь паст.	22·25—22·50
Овес шт. І. незад.	27·35—27·50
Овес шт. І. А. легко зад.	26·50—26·75
Овес шт. ІІ. незад.	26·50—26·75
Овес шт. ІІ. А. легко зад	25·25—25·75
Гречка на живо	28·00—28·50
Мука пшен. разова до 0·95 %	30·75—31·25
Висівки житні	16·00—16·25

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Філія „Союзу Українських Купців" у Коломиї повідомляє, що „Показ виробів Українського Промислу", який мав відбутися в Коломиї у днях 4—12. липня ц. р. не відбудеться з причин від ініціяторів показу незалежних. 1239

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗБІРКА.

Отсим подаємо до прилюдного відома, що підчас зелено-святочної збірки переведеної на основі письма Городського Старости у Львові до ч. Поль. В. 4/116/квест./37 з 17. червня ц. р. зібрано в обох днях на янівськім і личаківськім цвинтарі до замкнених пушок зол. 841.54 (золотих вісімсотсорокодин 54/100). За такий щедрий дар складає Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові усім П. Т. Жертводавцям і Вп. Збірщикам-Членам Видавничої Кооперативи „Вогні щиру подяку.

Зокрема зложили на цілі Т-ва О. В М. в Земельнім Банку Гіпотечнім у другій половині 1936 р. і в 1937 р. Обєднання Українських Організацій в Америці 15 ам. дол., Українське Громадянство в Бельгії через УКТОДІ 12 зол., ПП. Ірена і Петро Бережницькі, Люблин зол. 10, Д-р Михайло Волошин, адвокат у Львові 30 зол.

Уся зібрана квота призначена на фонд будови памятника Поляглим на Янівськім цвинтарі у Львові.

Львів, дня 3. червня 1937.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

1247

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.